

2014

Een exotische verrassing

Een rapport over de opvang van koudbloedige exoten afkomstig vanuit de gemeente Rotterdam en welke knelpunten deze opvangcentra ervaren.

Een exotische verrassing

Een rapport over de opvang van koudbloedige exoten afkomstig vanuit de gemeente Rotterdam en welke knelpunten deze opvangcentra ervaren.

Leeuwarden, oktober 2014

Onderzoeksrapport van:

Elisa van Dam	910119003	elisa.vandam@wur.nl
Janine van der Laan	920415002	janine.vanderlaan@wur.nl

Opdrachtgever:

Adviescommissie Dierenwelzijn en Stadsnatuur Rotterdam

De Adviescommissie bestaat momenteel uit de volgende vijf personen:

de heer Theun Woudenberg, voorzitter
de heer Rinus Hitzert, lid
mevrouw Nora Kösters, lid
de heer Emile van Rinsum, lid
de heer André de Baerdemaeker, lid

Secretariaat: gemeente Rotterdam, Sport & Cultuur
dhr. R.H.A. 't Hoen (Rogier)

Contactpersoon adviescommissie:

Marloes Petri (gemeente Rotterdam, Sport & Cultuur)

Inhoudelijk contactpersoon: Dierenbescherming Rijnmond

Contactpersonen Dierenbescherming Rijnmond:

Rinus Hitzert	Directeur Dierenbescherming Rijnmond
Nanine van der Wal	Coördinator Dierenhulp en Toezicht

Begeleiding:

Marije Nieuwenhuizen
Hilde Wierenga

Hogeschool Van Hall Larenstein, Leeuwarden
Agora 1
8934 CJ Leeuwarden

Trefwoorden: Koudbloedige exoten, opvangcentra, omvang en samenstelling, knelpunten, gemeente Rotterdam.

Voorwoord

Dit onderzoek is uitgevoerd in opdracht van de Adviescommissie Dierenwelzijn en Stadsnatuur Rotterdam. Bij de totstandkoming dit onderzoek is samengewerkt met de Dierenbescherming Rijnmond. Graag willen wij de Adviescommissie en in het bijzonder Marloes Petri van gemeente Rotterdam, afdeling sport en cultuur bedanken voor de begeleiding. Daarnaast willen wij Nanine van der Wal en Rinus Hitzert van de Dierenbescherming Rijnmond bedanken voor de leuke en zeer interessante opdracht.

Aan dit onderzoek hebben diverse opvangcentra voor koudbloedige exotische dieren meegewerkt. Zonder hun openheid, medewerking en bereidheid tot inzage in de benodigde data had dit onderzoek niet kunnen plaatsvinden, daarvoor willen wij de opvangcentra bedanken voor hun medewerking en tijd die zij beschikbaar hebben gesteld om ons te ontvangen.

Tot slot willen wij Hilde Wierenga en Marije Nieuwenhuizen van Hogeschool Van Hall Larenstein bedanken voor hun begeleiding, kritische noten en opbouwende feedback gedurende het hele onderzoek.

Leeuwarden, 30 oktober 2014

Elisa van Dam & Janine van der Laan

Summary

Over half of the residences in the Netherlands has got a pet. Keeping exotic animals as a pet is becoming more popular (Rijksoverheid, 2014a). Exotics are plants, animals and micro-organisms which are non-native to a specific location and were introduced to this location by humans. Plants and animals which reach the Netherlands by themselves are not exotic. (Compendium voor de leefomgeving, 2013) This research focusses on cold-blooded exotic animals, which are divided into reptiles, amphibians and arthropods.

In the municipality of Rotterdam the animal ambulance, as well as the shelter, of Dierenbescherming Rijnmond gets to deal with more and more exotic cold-blooded animals. But clear data about the amount of cold-blooded exotic animals that need shelter are unknown. This has been the reason for de Dierenbescherming Rijnmond to let the Adviescommissie Dierenwelzijn en Stadsnatuur start a research to find out what the total amount of cold-blooded exotic animals are that ends up in a shelter and which difficulties these shelters experience.

The two main questions for this research are: 1. What is the population of cold blooded exotic reptiles, amphibians and arthropods that are offered to shelters in 2011, 2012 and 2013 coming from the municipality of Rotterdam? 2. Which difficulties experience these shelters who take in cold-blooded exotic animals from the municipality of Rotterdam?

The research was being conducted in two parts. A quantitative part where the respondents filled in a list about the amount of cold-blooded exotic animals they gave shelter to, coming from Rotterdam, and a qualitative part in which interviews were held. During the interviews the respondents were asked about the difficulties they experience. In total 27 shelters were approached and of eight of them is known that the sheltered cold-blooded animals from the municipality of Rotterdam. Six of these shelters cooperated in the research, all of them gave data for the quantitative part and five of them gave an interview.

The results show that in 2011 there were 416 cold-blooded exotic animal coming from Rotterdam into the six shelters. In 2012 this number increased to 700, which is an increase of 68%. In 2013 the total amount of cold-blooded exotic animals increased with 18%, in comparison with 2012, to 827. In the period of 2011-2013 the total amount of cold-blooded exotic animals in the shelter consisted for 92% of reptiles, for 3% of amphibians and for 5% of arthropods. The biggest group of animals were the lizards, responsible for 1226 of the total 1951 cold-blooded exotic animal. Within the groups of animals there were fluctuations in numbers in the period of 2011-2012, therefore it was not possible to see tendencies.

The interviews made clear that the shelters experienced difficulties in various points. Respondents experience difficulties in communication and cooperation with other parties, but the respondents are eager to share their knowledge. They also indicated that the animal related knowledge is insufficient among the police, NVWA and the volunteers of the animal ambulance. The financing of the shelters and possibilities to expand the shelters is being considered difficult. Problems occur with law and legislation when shelters need to deal with development plans, also the introduction of the positive list for cold-blooded animals is being mentioned as a possible cause for problems in the future.

The respondents in this research were extremely diverse. This caused a diversity in the amount of cold-blooded exotic animals they gave shelter to. Also the difficulties they experience were quite diverse and specific. This made it hard to compare the results and to make conclusions about this sector. The fluctuation in the amount of animals per animal group and the fact that this research only includes data of 2011-2013 made it impossible to

conclude tendencies. Also, there is at least data missing from two shelters of which it was clear they sheltered cold-blooded animal from Rotterdam in the period 2011-2013.

It is recommended to the Adviescommissie to organize a conference to talk about the problem of the increasing numbers of cold-blooded exotic animals. Shelters, the police, NVWA and de Dierenbescherming must be part in this conference. In today's society cold-blooded exotic animals are being kept as pets, to respond to the current situation in the Netherlands de Dierenbescherming can give information about how to keep and take care of these animals properly. Thereby increasing the animal welfare of this population. It is also recommended to give information courses to the police, NVWA and volunteers of the animal ambulance to increase the knowledge about species recognition and proper ways to handle cold-blooded exotic animals. Finally, further research must be conducted to investigate the reasons why cold-blooded exotic animals end up in shelters. When these are known it might be possible to use precautionary measurements and thereby getting the number of animals in the shelters down.

Samenvatting

Ruim de helft van alle huishoudens in Nederland heeft een huisdier. Het houden van exoten wordt steeds populairder (Rijksoverheid, 2014). Exoten zijn planten, dieren en micro-organismen die vanuit hun natuurlijke leefgebied door menselijk toedoen en handelen Nederland bereiken. Planten en dieren die op eigen kracht Nederland bereiken vallen niet onder exoten (Compendium voor de leefomgeving, 2013). Dit onderzoek richt zich op koudbloedige exoten. Deze worden in drie diergroepen uitgesplitst: Reptielen, amfibieën en geleedpotigen.

In de gemeente Rotterdam krijgt de dierenambulance van de Dierenbescherming Rijnmond te maken met een toenemend aantal (vervoersritten van) koudbloedige exoten. De exacte cijfers over het aantal koudbloedige exoten dat in opvangcentra terecht komt, zijn echter onbekend. (N. van der Wal, coördinator Dierenhulp en Toezicht Dierenbescherming Rijnmond, persoonlijke communicatie, 18 juni, 2014)

Het toenemende aantal exoten is aanleiding geweest voor de Dierenbescherming Rijnmond om een onderzoeksvoorstel in te dienen bij de adviescommissie Dierenwelzijn en Stadsnatuur met als doel een inventarisatie te maken van het aantal en soort koudbloedige exoten dat vanuit de gemeente Rotterdam in de opvangcentra terecht komt en wat de aanvoerkanalen van deze dieren zijn. Ook brengt dit onderzoek de knelpunten die de desbetreffende opvangcentra ervaren onder de aandacht.

De twee onderzoeksvragen luiden: 1. Wat is de omvang en samenstelling van het aantal koudbloedige exoten dat is aangeboden bij de opvangcentra in de jaren 2011, 2012 en 2013 afkomstig uit de gemeente Rotterdam? 2. Welke knelpunten ervaren opvangcentra die koudbloedige exoten vanuit de gemeente Rotterdam opvangen?

Dit onderzoek bestaat uit twee delen: een kwantitatieve enquête waarin de aantallen en de soorten koudbloedige exoten afkomstig uit Rotterdam worden onderzocht, daarnaast zijn kwalitatieve interviews afgenomen. Tijdens de interviews werd er op de knelpunten van de respondenten ingegaan. Er zijn 27 opvangcentra benaderd om mee te doen aan dit onderzoek. Zes opvangcentra hebben meegewerkt aan de enquête, met vijf hiervan is een interview gehouden. Deze zes opvangcentra zijn zeer divers, qua aantal dieren dat zij opvangen en de manier waarop zij zijn georganiseerd. Zo hebben twee particulieren, twee eenmanszaken, één stichting en één dierentuin meegewerkt.

Uit de resultaten blijkt dat er in 2011 in totaal 416 koudbloedige exoten vanuit Rotterdam zijn binnengekomen in de zes opvangcentra. Het totale aantal opvangdieren is gestegen naar 700 in 2012. Dit is een toename van 68%. In 2013 stijgt het totaal aantal dieren met 18% ten opzichte van 2012, naar 827. Het totaal aantal koudbloedige exoten dat in de periode 2011-2013 is opgevangen bestaat voor 92% uit reptielen, voor 4% uit amfibieën en voor 4% uit geleedpotigen. Hierbinnen zijn hagedissen, met een aantal van 1226 van de in totaal 1943 koudbloedige exoten, de grootste groep. Binnen de diverse diergroepen zijn in de periode 2011-2013 grote fluctuaties waarneembaar, wat maakt dat er geen trends te onderscheiden zijn.

Uit de interviews blijkt dat respondenten op verschillende vlakken knelpunten ervaren. Zo wordt er door drie respondenten aangegeven dat de communicatie en samenwerking met andere partijen vaak moeilijk is, terwijl respondenten wel graag hun kennis zouden delen. Hierbij geven ze aan dat volgens hen het diergerelateerde kennisniveau van de politie, NVWA en de vrijwilligers van de dierenambulance onvoldoende is. Ook de financiering van de opvang en eventuele uitbreiding hiervan blijkt een knelpunt

voor alle opvangcentra. Op het gebied van wet- en regelgeving wordt door drie personen genoemd dat zij soms in de knoop komen met het bestemmingsplan van de gemeente. Daarnaast noemen alle respondenten de invoering van de positieflijst als mogelijk toekomstig knelpunt.

De respondenten in dit onderzoek zijn zeer divers. Hierdoor verschilt het aantal koudbloedige exoten dat deze opvangcentra opvangen sterk. Ook de knelpunten die zij ervaren verschillen sterk en zijn erg specifiek voor de organisatievorm van het opvangcentrum. Dit heeft tot gevolg gehad dat de resultaten moeilijk te vergelijken zijn en dat het lastig is om algemene conclusies te trekken over deze sector. Door de grote fluctuatie in het aantal dieren per diergroep en het feit dat er slechts data zijn over 2011-2013 is het niet mogelijk trends waar te nemen. Daarnaast ontbreken er resultaten doordat twee opvangcentra, waarvan zeker is dat zij dieren vanuit de gemeente Rotterdam hebben opgevangen in de jaren 2011-2013, niet hebben meegewerkt aan dit onderzoek.

Er wordt aanbevolen om een conferentie te organiseren over de exotenproblematiek waar de Adviescommissie, opvangcentra, politie, NVWA en de Dierenbescherming bij aanwezig zijn. Om op de actuele situatie in Nederland in te spelen zou de Dierenbescherming meer voorlichting kunnen geven over de verzorging van koudbloedige exoten aan exoteneigenaren. Daarnaast wordt aanbevolen cursussen te organiseren voor politie, NVWA en de vrijwilligers van de dierenbescherming om het kennisniveau op diergebied te vergroten. Dit kan in samenwerking met één of meerdere respondenten ontwikkeld worden. Tot slot zou een vervolgonderzoek naar de afstandsredenen meer inzicht geven in de redenen waarom mensen hun dier naar de opvang brengen. Om vervolgens op deze motieven in te spelen.

Inhoudsopgave

1. Inleiding.....	9
1.1 Probleemstelling.....	10
1.2 Doelstelling.....	11
1.2 Onderzoeksvragen.....	11
1.4 Begripsbepaling	12
2. Materiaal en methoden	13
2.1 Type onderzoek	13
2.2 Onderzoeksontwerp.....	13
2.3 Dataverzamelmethode	13
2.3 Verwerken en analyseren data	14
2.4 Onderzoekspopulatie	16
3. Resultaten	18
3.1 Resultaten invullijst	18
3.2 Resultaten interviews.....	27
4. Discussie	35
4.1 Methoden en technieken.....	32
4.2 Resultaten discussie	37
5. Conclusie	40
6. Aanbevelingen	42
Literatuur	44

Bijlage I: Achtergrondinformatie koudbloedige exoten

Bijlage II: Overzicht diergroepen

Bijlage III: Invullijst

Bijlage IV: Overige besproken delen in de interviews

Bijlage V: Opgevangen diersoorten

1. Inleiding

Ruim de helft van alle huishoudens in Nederland heeft een huisdier. Tezamen zijn dit 31,3 miljoen gezelschapsdieren. De meest gehouden huisdieren zijn vissen, honden, katten, konijnen en knaagdieren. Maar ook het houden van exoten wordt steeds populairder (Rijksoverheid, 2014a). Exoten zijn planten, dieren en micro-organismen die vanuit hun natuurlijke leefgebied door menselijk toedoen en handelen Nederland bereiken. Planten en dieren die op eigen kracht Nederland bereiken vallen niet onder exoten (Compendium voor de leefomgeving, 2013).

Reptielen en amfibieën worden veelal aangeschaft en gehouden uit interesse en om hun esthetische waarde (Pompe, Hopster & Dieren, 2013). Echter krijgen eigenaren regelmatig spijt van hun exoot als huisdier en besluiten zij hun dier los te laten in de natuur of naar een opvang te brengen (Kapteijn, 2009). Het is niet bekend hoeveel koudbloedige exoten er jaarlijks worden losgelaten in de natuur. Het aantal exoten in de Nederlandse fauna is de afgelopen 10 jaar echter verdubbeld (Compendium voor de leefomgeving, 2014).

In de gemeente Rotterdam krijgt de dierenambulance, evenals de dierenopvangcentra van de Dierenbescherming Rijnmond, te maken met een toenemend aantal (vervoersritten van) koudbloedige exoten. Stichting Dierenambulances Zuid-Holland Zuid (DAZH), welke gelieerd is aan Dierenbescherming Rijnmond, faciliteert het vervoer en opvang van zwervend aangetroffen dieren voor de gemeente Rotterdam die hiervoor wettelijk verantwoordelijk is. (DAHZ, 2014)

Daarnaast verzorgd Dierenbescherming Rijnmond de vervoersritten naar een opvang voor dieren die door de LID (Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming) en/of de politie inbeslaggenomen zijn. Ook vervoert en biedt zij dieren aan waarvan de eigenaar in gedwongen opname verkeert (N. van der Wal, coördinator Dierenhulp en Toezicht Dierenbescherming Rijnmond, persoonlijke communicatie, 18 juni, 2014). Eigenaren kunnen ook directe aanbieders zijn door zelf afstand te doen van hun dier aan de opvang. Er zijn echter geen cijfers bekend over het aantal koudbloedige exoten dat er vanuit de gemeente Rotterdam in de opvangcentra terecht komt.

Dit is aanleiding geweest voor Dierenbescherming Rijnmond om een onderzoek bij de Adviescommissie Dierenwelzijn en Stadsnatuur voor te dragen naar het totale aantal koudbloedige exoten dat vanuit de gemeente Rotterdam in de opvangcentra terecht komt en welke knelpunten deze opvangcentra ervaren. De uitkomsten zullen gebruikt worden om te beslissen of dit een situatie is die verdere aandacht of eventueel vervolgonderzoek verdient. Tevens kunnen de uitkomsten gebruikt worden ter agendering van het probleem en zo als basis dienen voor het te vormen beleid op dit onderwerp.

Dit onderzoek zal ten eerste een hoofdstuk met de probleemstelling, doelstelling, onderzoeksvragen en begripsbepaling bevatten. Vervolgens volgen de gebruikte materiaal en methoden, de resultaten, de discussie, de conclusie en tot slot de aanbevelingen.

1.1 Probleemstelling

Dierenbescherming Rijnmond maakt zich zorgen over de toenemende handel en populariteit van koudbloedige exoten als huisdier. Steeds vaker komen bij Dierenbescherming Rijnmond meldingen binnen over koudbloedige exoten die opvang nodig hebben. Het gaat hierbij met name om schildpadden, slangen, spinnen en andere reptielen (Dierenbescherming Rijnmond, 2014a). Zo werden er 10 slangen in 2001 vervoerd en in 2012 waren dit er 30, dit betekent dat het aantal vervoerde slangen in de afgelopen 11 jaar is verdrievoudigd (van der Wal, 2013).

Dieren die zwervend aangetroffen worden in Rotterdam vallen onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Dierenbescherming Rijnmond faciliteert het vervoer van dieren die opvang nodig hebben voor de gemeente Rotterdam. Echter heeft Dierenbescherming Rijnmond geen volledig beeld van de het aantal koudbloedige exoten dat opgevangen moet worden en van welke aanvoerkanalen deze afkomstig zijn. (N. van der Wal, coördinator Dierenhulp en Toezicht Dierenbescherming Rijnmond, persoonlijke communicatie, 10 april, 2014)

Dat Dierenbescherming Rijnmond hier geen zicht op heeft komt doordat zij niet de enige partij is die koudbloedige exoten bij de opvangcentra aanbiedt, ook politie, eigenaren en andere dierenambulances brengen de dieren naar de opvangcentra. Daarnaast zijn niet alle opvangcentra bekend bij Dierenbescherming Rijnmond. (N. van der Wal, coördinator Dierenhulp en Toezicht Dierenbescherming Rijnmond, persoonlijke communicatie, 10 april, 2014)

Wanneer de omvang en samenstelling van het aantal koudbloedige exoten dat in de opvang terecht komt inzichtelijk is gemaakt kunnen deze gegevens als basis dienen voor de agendering van het preventiebeleid van Dierenbescherming Rijnmond en kan zo voorkomen worden dat koudbloedige exoten in de opvang terecht komen.

Daarnaast is uit vooronderzoek gebleken dat er bij dierenopvangcentra mogelijk knelpunten zijn met betrekking tot de kennis over de dieren, financiën en wetgeving. Het is niet bekend in hoeverre deze problematiek speelt onder de opvangcentra die koudbloedige exoten uit Rotterdam opvangen.

Als er een volledig beeld is van de knelpunten die de opvangcentra ervaren, kan er naar mogelijke oplossingen worden gezocht. De Dierenbescherming vindt dit van belang omdat zij de opvangcentra wil ondersteunen, om zo opvang te garanderen wanneer dit noodzakelijk is voor dieren (Dierenbescherming, 2014).

1.2 Doelstelling

Dit onderzoek heeft als doel een inventarisatie te presenteren van het aantal en soort koudbloedige exoten dat vanuit de gemeente Rotterdam in de opvangcentra terecht komt en wat de aanvoerkanalen van deze dieren zijn. Ook brengt dit onderzoek in beeld welke knelpunten opvangcentra ervaren met betrekking tot de aanwezige kennis over hoe de dieren te verzorgen en te huisvesten, met welke wetgeving zij een probleem hebben en welke financiële knelpunten ervaren worden. De uitkomsten van dit onderzoek kunnen onder andere door de Adviescommissie Dierenwelzijn en Stadsnatuur en de Dierenbescherming Rijnmond gebruikt worden als basis voor het besluit of deze situatie vervolgonderzoek en/of aandacht verdient, en zo als basis kan dienen voor advies over opstellen/aanpassen van het beleid.

1.2 Onderzoeksvragen

Vanuit de probleembeschrijving zijn de volgende twee hoofdvragen opgesteld met daarbij de bijbehorende deelvragen.

1. Wat is de omvang en samenstelling van het aantal koudbloedige exoten dat is aangeboden bij de opvangcentra in de jaren 2011, 2012 en 2013 afkomstig uit de gemeente Rotterdam?

- a. Welke partijen vangen exotische reptielen, amfibieën en geleedpotigen op die afkomstig zijn vanuit de gemeente Rotterdam?
- b. Wat is de capaciteit van de opvangcentra die koudbloedige exoten opvangen uit Rotterdam en hoe vol zitten deze?
- c. Tot welke klasse/soorten behoren de opgevangen dieren?
- d. Via welke aanvoerkanalen worden de dieren aangeboden bij de opvangcentra?

2. Welke knelpunten ervaren opvangcentra die koudbloedige exoten vanuit de gemeente Rotterdam opvangen?

- a. Zijn de opvangcentra zich bewust van de wetgeving die voor hen geldt en tegen welke knelpunten lopen ze aan op dit vlak?
- b. Welke knelpunten ervaren opvangcentra op financieel vlak?
- c. Welke knelpunten ervaren de opvangcentra met betrekking tot het kennisniveau over het houden en verzorgen van de dieren?
- d. Zouden mogelijke knelpunten opgelost of voorkomen kunnen worden doormiddel van samenwerking en hoe zouden opvangcentra dit vormgeven?

1.4 Begripsbepaling

Om duidelijkheid te creëren is er een definitie gegeven aan de verschillende begrippen die genoemd worden in het onderzoek. Deze definitie laat zien hoe in dit onderzoek de begrippen worden gehanteerd, om zo verwarring voorkomen.

Koudbloedige exoten

Koudbloedige exoten zijn dieren die door menselijk toedoen in de gemeente Rotterdam terecht zijn gekomen. Hieronder vallen reptielen, amfibieën en geleedpotigen. Meer achtergrondinformatie over deze klassen is te vinden in bijlage I.

Diergroepen

Er zijn ruim 9500 soorten reptielen en 7000 soorten amfibieën die over de hele wereld voorkomen behalve in zeer koude gebieden. Dit zijn er teveel om alle apart te benoemen en data over op te vragen tijdens het onderzoek. Daarom is gekozen om soorten te groeperen in diergroepen. Het indelen in diergroepen zorgde ook voor een betere verwerking van de resultaten. Bijlage II geeft de indeling van deze diergroepen weer.

Aanvoerkanalen

Hiermee worden de verschillende aanbieders van koudbloedige exoten aan de opvangcentra aangeduid. Deze zijn onder te verdelen in vier groepen, te noemen:

1. Afstandsdieren

Tot de groep afstandsdieren behoren de koudbloedige exoten die door hun eigenaar zelf aangeboden worden aan de opvangcentra.

2. Zwervend aangetroffen dieren

Deze groep bestaat uit dieren die op straat worden aangetroffen.

3. Inbeslaggenomen dieren

Deze groep bestaat uit koudbloedige exoten die door de LID (Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming), een opsporingsambtenaar van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) of de politie inbeslaggenomen zijn. Deze dieren worden door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) toegewezen aan erkende opvangcentra. Dit doen zij namens het ministerie van Economische Zaken. (RVO, 2014)

4. Dieren waarvan de eigenaar gedwongen opgenomen wordt

Deze groep bestaat uit dieren die in de opvangcentra terecht komen omdat de eigenaar gedwongen opgenomen wordt. Dit kan door een rechtelijk bevel of (psychische) ziekte van de eigenaar zijn (Rijksoverheid, 2014b).

Opvangcentra

Opvangcentra zijn alle partijen die koudbloedige exoten opvangen afkomstig uit de gemeente Rotterdam.

2. Materiaal en methoden

Dit exploratieve onderzoek had zowel een kwantitatief als een kwalitatief deel wat het een tweedeling onderzoek maakte. Er werd onderzocht hoeveel koudbloedige exoten de opvangcentra opgevangen hebben in de jaren 2011-2013 en daarnaast welke problematiek deze opvangcentra ervaren.

2.1 Type onderzoek

De eerste onderzoeksfase bestond uit een frequentievraag: Wat is de omvang en samenstelling van het aantal koudbloedige exoten die zijn aangeboden bij de opvangcentra in de jaren 2011, 2012 en 2013 afkomstig uit de gemeente Rotterdam? Frequentievragen duiden op een beschrijvend onderzoek (Baarda et. Al, 2001).

Het tweede deel bestond uit de vraag: welke knelpunten ervaren opvangcentra die koudbloedige exoten vanuit de gemeente Rotterdam opvangen? Vooraf aan dit onderzoek zijn er geen theorie of hypothesen voorhanden gesteld. Daarom duidde dit op een exploratief onderzoek (Baarda et. Al, 2001). Het onderzoek had een verkennend karakter met als doel een probleem te signaleren. Een probleemsigalerend en beschrijvend onderzoek probeert het volgende te bereiken: bewustwording, agendasetting of consensusvorming.

2.2 Onderzoeksontwerp

Allereerst werden er gegevens verzameld over de aantallen en soorten koudbloedige exoten die zijn opgevangen en uit welk aanvoer kanaal deze kwamen. Deze eerste fase bestond uit kwantitatief onderzoek. In de setting van het kwantitatieve onderzoek worden gegevens verzameld en vergeleken. Dit ontwerp is het meest van toepassing op de eerste hoofdvraag.

In de tweede fase werd er naar de knelpunten onderzoek gedaan die opvangcentra ervaren, om hier antwoord op te krijgen werd kwalitatief onderzoek uitgevoerd. Er werd gekozen voor het houden van kwalitatieve interviews om meer diepgang te geven aan de gesprekken. Er is hier niet voor een kwantitatief onderzoek gekozen omdat daarbij de vragen vaststaan. Tijdens het vooronderzoek is gebleken dat het deels onbekend is wat de ervaren knelpunten zijn, om hier wel een volledig beeld van te krijgen noodzakelijk om door te kunnen vragen tijdens een interview. De tweede fase is in haar grondvorm een surveyonderzoek.

2.3 Dataverzamelmethode

De dataverzameling zou in eerste instantie opgedeeld worden in twee fases. In de eerste fase zou worden onderzocht worden welke partijen tot de onderzoekspopulatie voor de tweede fase behoorden en gelijktijdig werd onderzocht wat de omvang en samenstelling is van het aantal koudbloedige exoten die deze partijen hebben opgevangen en uit welke aanvoerkanalen deze komen.

De tweede fase zou bestaan uit het afnemen van interviews onder de onderzoekspopulatie om zo de overige onderzoeksvragen te kunnen beantwoorden.

Fase 1: Kwantitatief onderzoek

Partijen die werden benaderd voor deelname aan het onderzoek hebben een e-mail ontvangen met daarin de aankondiging en doel van het onderzoek. De e-mail bevatte een invullijst waarin het aantal en soort dieren die door de partijen zijn opgevangen ingevuld diende te worden. Ook uit welke aanvoerkanalen de dieren komen en wat de capaciteit is van de opvangcentra werd in deze invullijst gevraagd. De invullijst is als bijlage III toegevoegd. Bij geen respons werd er een herinneringsmail gestuurd en indien mogelijk werd er telefonisch contact opgenomen.

Er was gekozen om voorafgaand aan de interviews de invullijst te sturen omdat het opzoeken van de gegevens mogelijk veel werk opleverde. Echter bleek dat deze lijst lastig in te vullen was en is deze door vier respondenten tijdens de interviews ingevuld. Eén respondent heeft de invullijst na het interview toegestuurd en één respondent heeft de invullijst toegestuurd en geen interview gegeven.

Met deze fase werd de onderzoekspopulatie voor fase 2 vastgesteld. De partijen die koudbloedige exoten in de jaren 2011-2013 vanuit de gemeente Rotterdam hadden opgevangen kwalificeerde zich voor het afnemen van een mondeling interview.

Fase 2: Kwalitatief onderzoek

In de tweede fase werden er mondelinge interviews afgenomen onder de gekwalificeerde opvangcentra uit fase 1. Dit waren in totaal 5 opvangcentra. Deze interviews zijn zo open mogelijk gehouden, de meest open vorm hierin is het vrije-attitude interview. Door één goede beginvraag te stellen zorgt dit voor een goede opening en basis zodat dit de vorm aanneemt van een diepte-interview. Om alle mogelijke knelpunten die uit het literaire vooronderzoek naar voren kwamen tenminste te behandelen is er voorafgaand aan de interviews een topiclijst opgesteld.

Het mondelinge interview werd afgenomen door twee personen, zodat de interviewers elkaar konden aanvullen waar nodig. Om de betrouwbaarheid zo goed mogelijk te garanderen werden de vragen op een zo neutraal mogelijke toon geformuleerd. Daarnaast werden de begrippen die gebruikt werden uitgelegd, zodat hier geen verwarring over ontstond. De interviews zijn met een spraakrecorder opgenomen, zodat deze nageluisterd en uitgetypt konden worden voor de dataverwerking. Om de validiteit te waarborgen zorgden de interviewers ervoor dat ze goed ingelezen waren over het onderwerp doormiddel van het vooronderzoek dat gedaan is. Zo is ervoor gezorgd dat de respondent werkelijke antwoorden geeft in plaats van sociaal wenselijke antwoorden. (Baarda et. Al, 2012)

2.3 Verwerken en analyseren data

In deze paragraaf volgt een beschrijving over de manier waarop de verzamelde data tijdens het onderzoek zijn verwerkt en geanalyseerd.

Fase 1: Kwantitatief onderzoek

De data over het de omvang en samenstelling van het aantal koudbloedige exoten afkomstig uit de gemeente Rotterdam is uitgesplitst en weergegeven in tabellen. De gegevens werden

uitgesplit per diergroep om zo inzichtelijk te krijgen welke groepen het meest werden opgevangen en of dit in de loop van de jaren 2011-2013 is veranderd. Daarnaast maken deze tabellen inzichtelijk hoeveel koudbloedige exoten er in totaal zijn opgevangen uitgesplitst per jaar en hoeveel koudbloedige exoten er per respondent zijn opgevangen. Tot slot werden de cijfers uitgesplitst in de vier aanvoerkanalen om zo deelvraag 1d te beantwoorden. Deze gegevens zijn te vinden in het hoofdstuk resultaten.

Fase 2: Kwalitatief onderzoek

Nadat de interviews waren afgenomen, werden deze geanalyseerd. Deze analyse vond plaats door de interviews volledig uit te typen om ze vervolgens te verwerken tot bruikbare resultaten. Deze verwerking werd gedaan door de uitgetypte interviews door enkele (codeer)processen te leiden.

Als eerst kregen de verschillende fragmenten een nummer en werden de delen die niet relevant waren om de onderzoeksvraag te beantwoorden verwijderd. Dit werd gevolgd door het open coderen van de fragmenten. Hierbij werden de fragmenten samengevat met een of enkele steekwoorden ook wel codes genoemd. Na het open coderen werd er axiaal gecodeerd. Hierbij werden de codes geordend op onderwerp (eerste ordening). Wanneer open codes min of meer synoniemen van elkaar zijn, werden deze samengevoegd tot een aparte code (tweede ordening). Na de tweede ordening werd er selectief gecodeerd. Hierbij stond de onderzoeksvraag centraal om deze vervolgens in een boomdiagram te visualiseren.

2.4 Onderzoekspopulatie

De onderzoekspopulatie bestond uit opvangcentra die reptielen, amfibieën en geleedpotigen uit de gemeente Rotterdam opvangen. Dit konden zowel particulieren of stichtingen zijn. Ook partijen die dieren opvangen, maar hier niet specifiek voor zijn opgericht vielen binnen de onderzoekspopulatie.

Het onderzoek bestond uit twee fases. In de eerste fase van het onderzoek werden alle in Nederland gevestigde opvangcentra die zich in een straal van 100 kilometer vanaf de Gemeente Rotterdam bevinden benaderd.

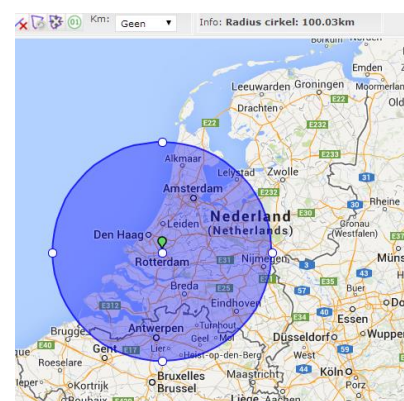
De straal van 100 kilometer bevat zowel Diergaarde Blijdorp als Stichting Schildpaddencentrum Nederland in Alphen aan de Rijn, welke in ieder geval tot de onderzoekspopulatie behoorden omdat de Dierenbescherming Rijnmond heeft aangegeven hiermee samen te werken. Daarnaast werd er van uitgegaan dat een eigenaar die afstand wil doen van zijn dier niet langer dan een uur wil rijden. In de straal van 100 kilometer vallen 27 opvangcentra wat de eigenaar voldoende keus geeft om haar dier af te staan.

Tijdens de benadering in de eerste fase werd gevraagd of de opvangcentra reptielen, amfibieën en/of geleedpotigen uit de gemeente Rotterdam hebben opgevangen in 2011, 2012 en/of 2013. Indien de opvangcentra daadwerkelijk koudbloedige exoten in de periode opgevangen hadden vanuit de gemeente Rotterdam kwalificeerde zij zich tot deelname aan het tweede deel van het onderzoek en behoorde zij tot de onderzoekspopulatie voor de tweede fase.

In de tweede fase van het onderzoek werd er contact opgenomen met de respondenten, die voortkwamen uit het eerste deel van het onderzoek, voor een mondeling interview naar de ervaren knelpunten. Deze respondenten bestonden uit alle partijen die koudbloedige exoten hebben opgevangen tussen 2011 en 2013, ongeacht het aantal opvangdieren. Tijdens de mondelinge interviews werden ook de invullijsten besproken en ingevuld.

Samenvattend vielen in fase één de Nederlandse opvangcentra die zich in een straal van 100 kilometer vanaf Rotterdam bevinden en in fase twee alle opvangcentra die in 2011-2013 koudbloedige exoten vanuit de gemeente Rotterdam hebben opgevangen.

In figuur 1 is te zien welk gebied de straal van 100 kilometer beslaat. In deze straal vallen 27 opvangcentra, waaronder de opvang waarmee Dierenbescherming Rijnmond samenwerkt.

Figuur 1: Straal 100 km vanaf Rotterdam (afstandmeten.nl, 2014)

Uiteindelijk zijn er 27 opvangcentra benaderd, hiervan hebben er vijf aangegeven tussen 2011 en 2013 koudbloedige exoten opgevangen te hebben uit de gemeente Rotterdam. Daarnaast zijn er vier winkels benaderd met de vraag of deze dieren opvangen en of zij eventueel opvangadressen wisten te benoemen. Eén van deze winkels ving zelf koudbloedige exoten op en heeft tevens meegewerkt aan dit onderzoek. Dit maakt dat zes opvangcentra de invullijst hebben ingevuld. Vijf van deze respondenten hebben een interview gegeven waarin de knelpunten die zij ervaren werden besproken.

De respondenten die hebben meegewerkt aan het onderzoek zijn: twee particulieren, twee eenmanszaken, één stichting en één dierentuin. In tabel 1 is te zien welke personen er binnen de organisaties zijn gesproken en wanneer dat heeft plaatsgevonden.

Tabel 1: Respondenten

Respondent	Functie	Organisatie vorm	Datum interview
1	Registrator bij particuliere exoten opvang	Particulier	17-06-2014
2	Eigenaar dierenwinkel	Eenmanszaak	02-07-2014
3*	Eigenaar reptielen dierentuin	Eenmanszaak	07-07-2014
4	Voorzitter stichting die exoten opvang	Stichting	08-07-2014
5*	Coördinator reptielen & amfibieën in een dierentuin	Dierentuin	09-07-2014
6	Medewerker particulier educatief reptielencentrum	Particulier	-

In de discussie wordt toegelicht hoeveel opvangcentra niet meewerkten en waarom zij niet mee wilden of konden werken.

* Dit opvangcentrum vangt inbeslaggenomen dieren op.

3. Resultaten

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek weergegeven en besproken. De resultaten zijn opgedeeld in de resultaten van de invullijst en de resultaten vanuit de interviews.

3.1 Resultaten invullijst

Uit het onderzoek is gebleken dat in de jaren 2011, 2012 en 2013 ten minste acht partijen reptielen, amfibieën en geleedpotigen afkomstig vanuit de gemeente Rotterdam hebben opgevangen. Van deze acht partijen hebben er twee niet meegewerkt aan het onderzoek. Zes partijen hebben wel meegewerkt aan het onderzoek en data aangeleverd over het aantal en soort dieren dat zij hebben opgevangen, vijf van deze partijen hebben daarnaast een interview gegeven. Tevens is bekend dat Stichting Schildpaddencentrum Nederland vanaf 2014 dieren vanuit de gemeente Rotterdam heeft opgevangen (N. van der Wal, coördinator Dierenhulp en Toezicht Dierenbescherming Rijnmond, persoonlijke communicatie, 18 juni, 2014).

3.1.1 Respondent 1

Respondent 1 is verantwoordelijk voor de registratie van koudbloedige exoten die door een groep particulieren opgevangen wordt. Deze groep bestaat uit 20 personen verdeeld over 9 huishoudens. Alle dieren worden thuis opgevangen en verdeeld onder de groepsleden. Dieren worden hier permanent opgevangen, herplaatst of verblijven tijdelijk bij deze particuliere groep, bijvoorbeeld wanneer deze medische zorg nodig hebben en de eigenaar dit zelf niet kan doen. (Respondent 1, registrator bij particuliere exoten opvang, persoonlijke communicatie, 17 juni, 2014)

Binnen de groep heerst een rolverdeling waarbij de verschillende groepsleden elk hun eigen taak en expertise heeft. Deze groep vangt zowel reptielen, amfibieën als geleedpotigen op en is actief in heel Nederland. Zij werken met een registratiesysteem waarbij één persoon verantwoordelijk is voor de administratie en registratie van de dieren (Respondent 1, registrator bij particuliere opvang, persoonlijke communicatie, 17 juni, 2014). In de invullijst zijn de gegevens over het aantal en soort dieren aan de hand van geregistreerde data ingevuld, echter zijn de percentages over de aanvoerkanalen geschat.

Aantal koudbloedige exoten

Tabel 2 geeft weer uit welke diergroepen respondent 1 koudbloedige exoten heeft opgevangen verdeeld over 2011, 2012 en 2013. Hieruit blijkt dat agamen met 40 dieren de grootste groep vormen en dat dit aantal in alle jaren gelijk gebleven is. Verder valt op dat er 45 kikkers in 2011 zijn opgevangen en in de jaren daarop geen, de respondent verklaarde dat de opvang van kikkers uitzonderlijk is maar dat zij dat jaar 45 dieren uit één huishouden vandaan kreeg. De aantallen bij de andere diergroepen laten veel fluctuatie zien. Zo zijn er in 2011 vier wurgslangen opgevangen, in het jaar erop geen en in 2013 is dit aantal toegenomen naar 17 dieren.

Tabel 2: Opgevangen dieren respondent 1 per klasse en diergroep

Koudbloedige exoten / jaar	2011	2012	2013
Reptielen	69	61	79
Wurgslangen	4	0	17
Gifslangen	3	1	3
Leguaanachtigen	13	2	15
Gekkoachtigen	0	10	0
Agamen	40	40	40
Skinkachtigen	4	2	1
Hazelwormachtigen	1	0	0
Varaanachtigen	0	3	0
Moerasschildpadden	4	0	0
Landschildpadden	0	2	2
Waterschildpadden	0	1	0
Alligators & kaaimannen	0	0	1
Amfibieën	47	0	7
Kikkers	45	0	0
Salamanders	2	0	7
Geleedpotigen	0	3	8
Spinachtigen	0	3	0
Schorpioenen	0	0	7
Kreeftachtigen	0	0	1
Totaal	116	64	94

Aanvoerkanalen

Zestig procent van de dieren die bij respondent 1 verblijven zijn afstandsdieren, tabel 3 geeft weer uit welke andere aanvoerkanalen deze dieren komen en hoe hierin de verdeling is. Als overige redenen werd aangegeven dat dat deze respondent ook dieren opvangt voor mensen die zelf niet de medische zorg voor hun dier kunnen dragen wanneer dit noodzakelijk is.

Tabel 3: Aanvoerkanalen respondent 1

Afstandsdieren	Zwervend aangetroffen dieren	Inbeslaggenomen dieren	Eigenaar verblijft in gedwongen opname	Overig/niet bekend
60%	5%	10%	5%	20%

3.1.2 Respondent 2

Respondent 2 is de eigenaar van een eenmanszaak die af en toe reptielen, amfibieën en geleedpotigen opvangt in zijn dierenwinkel, dit is echter pas sinds 2013. Daarnaast doet deze zelfstandige dierenwinkel aan vakantieopvang (Respondent 2, eigenaar dierenwinkel persoonlijke communicatie, 2 juli, 2014). Deze respondent werkt niet met een registratiesysteem waardoor de invulijst aan de hand van schattingen is ingevuld. Respondent 2 was hierdoor niet in staat de volledige lijst in te vullen.

Aantal koudbloedige exoten

Deze ondernemer vangt enkele dieren op vanuit de gemeente Rotterdam, deze zijn weergegeven in tabel 4.

Tabel 4: Opgevangen dieren respondent 2 per klasse en diergroep

Koudbloedige exoten / jaar	2011	2012	2013
Reptielen	0	0	19
Wurgslangen	0	0	6
Leguaanachtigen	0	0	2
Agamen	0	0	4
Skinkachtigen	0	0	2
Landschildpadden	0	0	1
Waterschildpadden	0	0	4
Amfibieën	0	0	0
Geleedpotigen	0	0	0
Totaal	0	0	19

Uit tabel 4 blijkt dat respondent 2 geen koudbloedige exoten heeft opgevangen in 2011 of 2012. In 2013 zijn er in totaal 19 dieren opgevangen, allemaal reptielen. De grootste diergroep zijn de wurgslangen.

3.1.3. Respondent 3

Respondent 3 is de eigenaar van een eenmanszaak, naast het runnen van een dierentuin worden hier ook dieren opgevangen. Op dit moment worden er alleen IBG (in beslaggenomen goederen) aangenomen van het NVWA, dieren van mensen met een Riagg indicatie (speciale gevallen en overmacht situaties), gifslangen en dieren die worden aangeboden door de dierenambulance Zoetermeer en Den Haag. Respondent 3 mocht echter geen exacte data delen over de aanvoerkanalen waaruit deze zijn dieren krijgt. (Respondent 3, eigenaar reptielendierentuin, persoonlijke communicatie, 7 juli, 2014)

Naast reptielen, amfibieën en geleedpotigen vangt respondent 3 ook konijnen en knaagdieren op. Deze respondent werkt met een registratiesysteem, maar heeft de invulijst ook aan de hand van schattingen ingevuld. Hierbij zijn onder andere het aantal en soort dieren dat is opgevangen geschat.

Aantal koudbloedige exoten

Tabel 5 geeft weer uit welke diergroepen respondent 3 dieren heeft opgevangen in de periode van 2011-2013. Echter heeft respondent 3 in 2012 geen opvangdieren aangenomen omdat hij op dat moment bezig was met de verhuizing van zijn dierentuin (Respondent 3, eigenaar reptielendierentuin, persoonlijke communicatie, 7 juli, 2014).

Tabel 5: Opgevangen dieren respondent 3 per klasse en diergroep

Koudbloedige exoten / jaar	2011	2012	2013
Reptielen	25	0	26
Wurgslangen	2	0	20
Agamen	0	0	6
Varaanachtigen	2	0	0
Moerasschildpadden	20	0	0
Alligators & kaaimannen	1	0	0
Amfibieën	0	0	19
Salamanders	0	0	19
Geleedpotigen	0	0	0
Totaal	25	0	45

Uit tabel 5 is af te leiden dat er een stijging in het aantal wurgslangen en salamanders heeft plaatsgevonden in 2013 ten opzichte van 2011. Zo waren er 2 wurgslangen en 0 salamanders in 2011 en is dit gestegen naar 20 en 19 dieren in 2013. Daarnaast valt op dat met 20 dieren de moerasschildpadden het meest zijn opgevangen in 2011 en dat dit in 2013 is afgenomen tot 0.

3.1.4 Respondent 4

Respondent 4 is de voorzitter van een stichting die bestaat sinds 2003. Deze stichting werkt grootschalig extern met 26 gastgezinnen en vele adoptanten. Deze stichting richt zich vooral op de particuliere markt en vangt vooral afstandsdiere op, zoals ook tabel 7 weergeeft. Daarnaast zet de stichting zich in bij calamiteiten en functioneert als informatiepunt. Ook vangt deze stichting dieren op wanneer deze medische zorg nodig hebben en de eigenaar hier niet toe in staat is. Daarnaast verzorgt deze stichting korting voor medische zorg door hun samenwerkende dierenarts. Respondent 4 vangt naast reptielen, amfibieën en geleedpotigen ook andere exoten op zoals bijvoorbeeld witbuikegels. (Respondent 4, voorzitter stichting die exoten opvangt, persoonlijke communicatie, 8 juli, 2014)

Aantal koudbloedige exoten

Tabel 6 geeft weer uit welke diergroepen respondent 4 dieren heeft opgevangen in de jaren 2011, 2012 en 2013. Respondent 4 werkt met een registratiesysteem maar heeft vanwege het grote aantal dieren dat deze opvangt alle hagedissen bij elkaar gevoegd en niet uitgesplitst per diergroep (Respondent 4, voorzitter stichting die exoten opvangt, persoonlijke communicatie, 8 juli, 2014).

Wat opvalt in tabel 6 is dat respondent 4 voornamelijk hagedissen opvangt. Het aantal hagedissen is toegenomen van 144 dieren in 2011 naar 543 dieren in 2013. Daarnaast is de fluctuatie in het aantal wurgslangen opvallend, waren dit nog 33 dieren in 2011, in 2012 is het aantal toegenomen tot 158 dieren, waarna dit in 2013 weer afneemt tot 11 dieren.

Tabel 6: Opgevangen dieren respondent 4 per klasse en diergroep

Koudbloedige exoten / jaar	2011	2012	2013
Reptielen	202	585	612
Wurgslangen	33	158	11
Gifslangen	13	88	48
Hagedissen	144	321	543
Landschildpadden	9	16	9
Alligators & kaaimannen	3	2	1
Amfibieën	0	0	0
Geleedpotigen	37	15	0
Spinachtigen	16	9	0
Schorpioenen	21	6	0
Totaal	239	600	612

Verder is uit tabel 6 af te leiden dat het totaal aantal opvangdieren van respondent 4 sterk is toegenomen van 239 dieren in 2011 naar 600 dieren in 2012. Dit is een stijging van 151%. Van 2012 naar 2013 stijgt het aantal dieren van 600 naar 612, dit is een stijging van slechts 2%.

Aanvoerkanalen

Tabel 7 geeft weer uit welke aanvoerkanalen de opvangdieren van respondent 4 komen en hoe deze over de verschillende aanvoerkanalen verdeeld zijn. Met 60% zijn dit voornamelijk afstandsdiere. Als overige redenen werd aangegeven dat dat de respondent ook dieren opvangt voor mensen die zelf niet de medische zorg voor hun dier kunnen dragen wanneer dit noodzakelijk is (Respondent 4, voorzitter stichting die exoten opvangt, persoonlijke communicatie, 8 juli, 2014).

Tabel 7: aanvoerkanalen respondent 4

Afstandsdiere	Zwervend aangetroffen diere	Inbeslaggenomen diere	Eigenaar verblijft in gedwongen opname	Overig/niet bekend
60%	10%	5%	0%	25%

Respondent 4 huisvest opvangdieren bij gastgezinnen, waardoor deze geen volledig zicht heeft op hoeveel capaciteit er totaal is en hoeveel dieren er exact gehuisvest kunnen worden. Wel werd aangegeven dat de stichting zal blijven uitbreiden indien dit noodzakelijk en mogelijk is.

3.1.5 Respondent 5

Respondent 5 vangt dieren op in de quarantaineruimte in een dierentuin.

Dierenbescherming Rijnmond heeft een samenwerking met deze dierentuin om daar haar koudbloedige exoten onder te brengen. Omdat niet alle dieren hier permanent kunnen verblijven wordt getracht deze koudbloedige exoten weer bij particulieren onder te brengen. Respondent 5 doet dan ook aan bemiddeling, echter gaat respondent 5 vanaf dit jaar met

pensioen en is het niet zeker of de opvangactiviteiten doorgaan. (Respondent 5, coördinator reptielen en amfibieën in een dierentuin, persoonlijke communicatie, 9 juli, 2014)

Aantal koudbloedige exoten

Respondent 5 werkt met een registratiesysteem en heeft de invulijst volledig aan de hand van deze gegevens ingevuld. Tabel 8 geeft weer uit welke diergroepen in 2011, 2012 en 2013 er dieren zijn opgevangen.

Tabel 8: Opgevangen dieren respondent 5 per klasse en diergroep

Koudbloedige exoten / jaar	2011	2012	2013
Reptielen	34	31	42
Wurgslangen	25	24	22
Leguaanachtigen	3	2	2
Agamen	1	2	4
Gekkoachtigen	1	1	5
Skinkachtigen	1	0	0
Moerasschildpadden	0	1	0
Landschildpadden	2	1	4
Waterschildpadden	1	0	3
Alligators & kaaimannen	0	0	2
Amfibieën	0	2	3
Kikkers	0	2	0
Padden	0	0	2
Salamanders	0	0	1
Geleedpotigen	2	3	2
Insecten	1	0	0
Spinachtigen	1	3	0
Schorpioenen	0	0	2
Totaal	36	36	47

In tabel 8 valt te lezen dat respondent 5 voornamelijk wurgslangen opvangt. Het aantal wurgslangen is over de jaren 2011-2013 vrijwel gelijk gebleven. Uit de overige diergroepen worden slechts enkele dieren opgevangen, ook dit laat in de loop van 2011-2013 geen opvallende uitschieters zien.

Aanvoerkanalen

Het grootste gedeelte van de dieren die in de opvang van respondent 5 verblijven zijn zwervend aangetroffen dieren. Tabel 9 geeft weer hoe de verdeling is over verschillende aanvoerkanalen.

Tabel 9: aanvoerkanalen respondent 5

Afstandsdieren	Zwervend aangetroffen dieren	Inbeslaggenomen dieren	Eigenaar verblijft in gedwongen opname	Overig/niet bekend
6%	68%	14%	0%	11%

3.1.6 Respondent 6

Respondent 6 is werkzaam bij een particulier opvangcentrum waar zowel reptielen, amfibieën als geleedpotigen opgevangen worden. Dieren kunnen hier permanent verblijven, maar worden ook herplaatst. Met deze dieren geeft respondent 6 voorlichtingen, workshops en kinderfeestjes en omschrijft zichzelf dan ook als een reizend en educatief reptielencentrum. (Respondent 6, medewerker particulier educatief reptielencentrum, persoonlijke communicatie, 2014)

Aantal koudbloedige exoten

Respondent 6 werkt met een registratiesysteem, de invulijst is aan de hand van deze data ingevuld. Alleen in 2013 zijn er door respondent 6 koudbloedige exoten opgevangen vanuit de gemeente Rotterdam. Dit is weergegeven in tabel 10.

Tabel 10: Opgevangen dieren respondent 6 per klasse en diergroep

Koudbloedige exoten	2011	2012	2013
Reptielen	0	0	9
Leguaanachtigen	0	0	2
Agamen	0	0	7
Amfibieën	0	0	0
Geleedpotigen	0	0	1
Schorpioenen	0	0	1
Totaal	0	0	10

Uit tabel 10 is af te leiden dat respondent 6 uit slechts drie diergroepen dieren heeft opgevangen. Hierbij zijn agamen, met 7 dieren, de grootste groep.

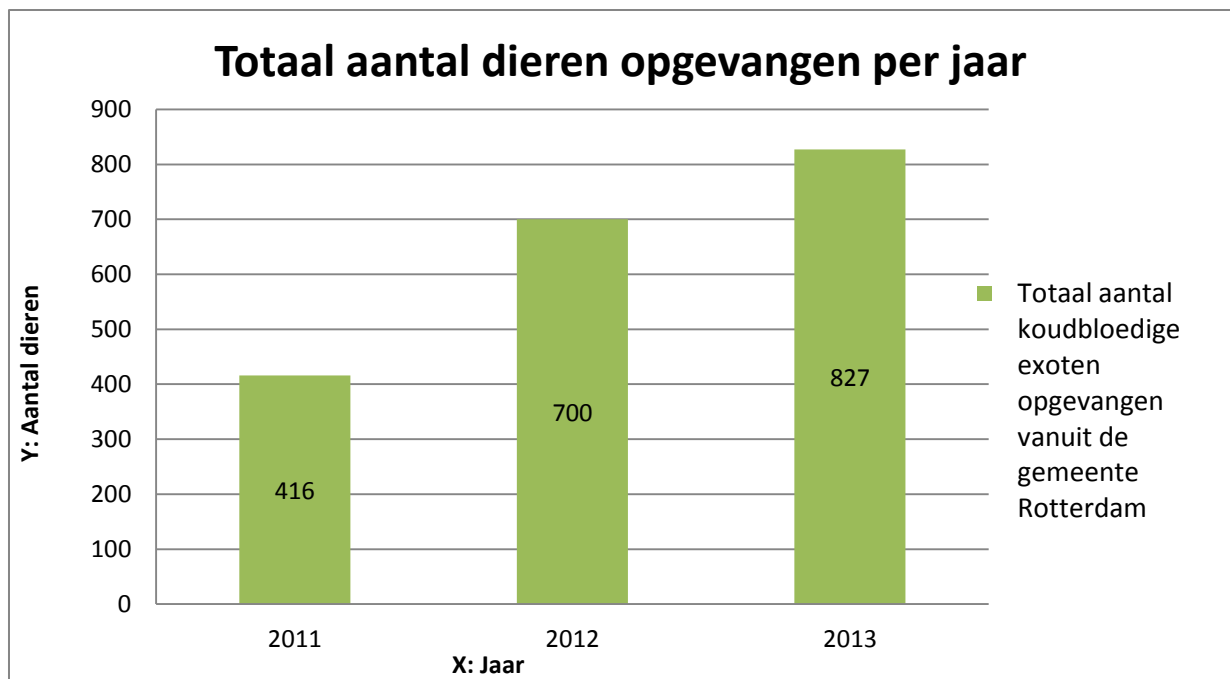
3.1.7 Totaal aantal koudbloedige exoten.

Tabel 11 geeft weer dat in de periode 2011-2013 voornamelijk reptielen vanuit de gemeente Rotterdam zijn opgevangen. Met 1794 dieren is het veruit de grootste klasse ten opzichte van de amfibieën met 78 dieren en de geleedpotigen met 71 dieren.

Tabel 11: Totaal opgevangen exoten 2011-2013 per klasse per respondent

	Reptielen	Amfibieën	Geleedpotigen	Totaal
Respondent 1	209	54	11	274
Respondent 2	19	0	0	19
Respondent 3	51	19	0	70
Respondent 4	1399	0	52	1451
Respondent 5	107	5	7	119
Respondent 6	9	0	1	10
Totaal	1794	78	71	1943

Grafiek 1 geeft het totaal aantal dieren weer dat is opgevangen door alle respondenten vanuit de gemeente Rotterdam.

Grafiek 1: Totaal aantal opvangdieren

Grafiek 1 illustreert dat het totaal aantal opvangdieren vanuit de gemeente Rotterdam in de loop van 2011-2013 ieder jaar is toegenomen. Met 416 dieren in 2011 is het aantal opvangdieren gestegen naar 700 in 2012. Dit is een toename van 68%. In 2013 stijgt het aantal dieren met 18% ten opzichte van 2012.

Tabel 12 geeft het totaal aantal koudbloedige exoten weer dat per respondent per jaar is opgevangen. Uit de tabel is af te lezen dat respondent 4 het grootste aantal dieren opvangt van alle respondenten.

Tabel 12: Totaal aantal koudbloedige exoten per respondent per jaar

	2011	2012	2013
Respondent 1	116	64	94
Respondent 2	0	0	19
Respondent 3	25	0	45
Respondent 4	239	600	612
Respondent 5	36	36	47
Respondent 6	0	0	10
Totaal	416	700	827

Tabel 13 geeft het totaal aantal dieren weer per diergroep die zijn opgevangen in 2011-2013. Wat opvalt is het totaal aantal koudbloedige exoten in de opvang bestaat uit 92% reptielen en voor 4% uit amfibieën en voor 4% uit geleedpotigen. Binnen de reptielen worden hagedissen met 63% het meest opgevangen. De data van de hagedissen zijn niet uitgesplitst per diergroep, dit doordat respondent 4 alleen data kon aanleveren voor de groep hagedissen als geheel. Wel blijkt uit de data van overige respondenten en de uitspraak van respondent 5 vanuit het interview dat dit voornamelijk agamen zijn. Daarnaast valt op dat er veel fluctuatie is binnen de verschillende diergroepen in de periode 2011-2013.

Tabel 13: totaal aantal koudbloedige 2011-2013

	2011	2012	2013
<u>Reptielen</u>	330	677	787
Slangen	80	271	127
• Wurgslangen	64	182	76
• Gifslangen	16	89	51
Wormhagedissen	0	0	0
Hagedissen	210	383	633
Schildpadden	36	21	23
• Moerasschildpadden	24	1	0
• Landschildpadden	11	19	16
• Waterschildpadden	1	1	7
Krokodilachtigen	4	2	4
• Alligators & kaaimannen	4	2	4
• Krokodillen	0	0	0
• Gavialen	0	0	0
Brughagedissen	0	0	0
<u>Amfibieën</u>	47	2	29
• Kikkers	45	2	0
• Padden	0	0	2
• Salamander	2	0	27
• Wormsalamander	0	0	0
<u>Geleedpotigen</u>	39	21	11
• Insecten	1	0	0
• Spinachtigen	17	15	0
• Schorpioenen	21	6	10
• Kreeftachtigen	0	0	1
• Duizendpoten	0	0	0
• Miljoenpoten	0	0	0

Tabel 14 demonstreert vanuit welke aanvoerkanalen de verschillende opvangcentra dieren binnen krijgen. Uit de tabel blijkt dat zowel respondent 1 en 4 voornamelijk afstandsdieren opvangen, beiden geven als overige aanvoerkanalen aan dat zij dieren opvangen die medische zorg nodig hebben. Wat verder opvalt is dat respondent 5 voornamelijk zwervend aangetroffen dieren opvangt, terwijl dit voor respondent 1 slechts 10% en voor respondent 4 slechts 5% van het aantal dieren betreft.

Tabel 14: Aanvoerkanalen

Respondent	Afstandsdieren	Zwervend aangetroffen dieren	Inbeslaggenomen dieren	Eigenaar verblijft in gedwongen opname	Overig/niet bekend
1	60%	5%	10%	5%	20%
4	60%	10%	5%	0%	25%
5	6%	68%	14%	0%	11%

3.2 Resultaten interviews

Vijf opvangcentra hebben meegewerkt aan de interviews. Uit de interviews is gebleken dat de respondenten knelpunten ervaren op diverse gebieden. Deze zijn opgedeeld in acht thema's. Per thema is een tabel gecreëerd die aangeeft welke specifieke knelpunten de respondenten ervaren. Onder elke tabel staat beschreven wat de tabel weergeeft. De behandelde thema's zijn diengerelateerde kennis van andere partijen, knelpunten met andere partijen, verantwoordelijkheid, gemeente, toename aantal opgevangen dieren en capaciteit, wetgeving, financiën en overige knelpunten. Tijdens de interviews zijn er ook oorzaken en oplossingen naar voren gekomen met betrekking tot de exotenproblematiek die er speelt, omdat deze twee onderdelen geen onderzoeksvragen beantwoorden zijn deze te vinden in bijlage IV.

3.2.1 Kennis

De respondenten geven aan knelpunten te ervaren met betrekking tot het diengerelateerde kennisniveau bij andere partijen.

Tabel 15: Kennis

Kennis	Resp. 1	Resp. 2	Resp. 3	Resp. 4	Resp. 5
Fouten bij identificatie van diersoorten					X
Gebrek aan kennis bij andere partijen				X	X
Kennis op internet niet altijd juist		X		X	X

Tabel 15 geeft weer dat respondent 5 heeft aangegeven dat de identificatie van de verschillende soorten slangen soms problemen oplevert. De respondent heeft ervaren dat vrijwilligers van de dierenambulance en de politie op dit vlak vergissingen begaan, wat resulteerde in het feit dat respondent 5 slangen binnen heeft gekregen die verkeerd geïdentificeerd waren. Volgens deze respondent is ook bij de AIVD, NVWA en douane onvoldoende soortenkennis aanwezig. (Respondent 5, coördinator reptielen en amfibieën in een dierentuin, persoonlijke communicatie, 9 juli, 2014)

Respondent 5 werkt samen met de Dierenambulance en geeft aan dat het lastig is dat de vrijwilligers binnen de Dierenambulance regelmatig veranderen en dat daardoor niet voldoende kennis aanwezig is onder de vrijwilligers en dat deze soms angstig zijn voor koudbloedige exoten. Hij zegt hierover: "dat er mensen daar op die ambulances werken en

dat ja je mag het wel een knelpunt noemen, die zijn bang voor slangen. Ja, dan toch, zit je op zo'n ambulance en je hebt hem maar te pakken" (Respondent 5, coördinator reptielen en amfibieën in een dierentuin, persoonlijke communicatie, 9 juli, 2014). Hij geeft als tip de vrijwilligers beter te screenen.

Volgens respondenten 2, 4 en 5 staat er veel verkeerde informatie op internet over de dieren. Respondent 4 legt hier iets meer over uit. Hij zegt hierover: "op forums en binnen verenigingen denkt iedereen het te weten en te kunnen, maar dat is absoluut niet zo. Ondanks dat ik een expert ben, leer ik nog steeds elke dag en deel ik mijn kennis graag met anderen, maar leer ik nog steeds van anderen bij" (Respondent 4, voorzitter stichting die exoten opvangt, persoonlijke communicatie, 8 juli, 2014).

3.2.2 Knelpunten met andere partijen

Tijdens de interviews kwam naar voren dat de respondenten knelpunten ervaren met betrekking tot de samenwerking en communicatie met andere partijen. Ook wordt genoemd dat zij weerstand voelen tegen de Dierenbescherming en de politie. Tabel 16 geeft dit weer.

Tabel 16: Andere partijen

Andere partijen	Resp. 1	Resp. 2	Resp. 3	Resp. 4	Resp. 5
Weerstand tegen het beleid van de Dierenbescherming	X		X	X	
Weerstand tegen samenwerken andere partijen	X	X		X	
Miscommunicatie tussen opvang en politie	X				
Weinig communicatie tussen experts en particulieren				X	

Respondent 1 geeft aan weerstand te hebben tegen de Dierenbescherming en de politie. Dit komt vooral door "eigenbelang van deze organisaties" (Respondent 1, registrator bij particuliere exoten opvang, persoonlijke communicatie, 17 juni, 2014). Erkenning voor het werk dat respondent 1 verricht zou de samenwerking bevorderen geeft hij aan. Respondent 3 en 4 voelen weerstand tegen het standpunt van de Dierenbescherming, deze stelt namelijk dat exoten niet als huisdier gehouden zouden moeten worden. Zij zijn het daar niet mee eens. "Exoten zijn immers ook huisdieren en zouden dan ook als zodanig erkend moeten worden" (Respondent 3, eigenaar reptielendierentuin, persoonlijke communicatie, 7 juli, 2014).

Ook is in tabel 16 af te lezen dat drie van de vijf respondenten aangeven dat ze weerstand voelen om samen te werken met andere partijen. Respondent 4 zegt hierover: "samenwerking werkt vaak niet omdat egoïsme er tussen ligt" (Respondent 4, voorzitter stichting die exoten opvangt, persoonlijke communicatie, 8 juli, 2014). Wel willen de meeste respondenten graag hun kennis delen.

Naast het samenwerken is in tabel 16 te zien dat de communicatie tussen verschillende partijen niet altijd even goed verloopt. Zo is er miscommunicatie en te weinig communicatie tussen de verschillende partijen volgens respondent 1 en 4.

Respondent 1 geeft aan dat het voorkomt dat er miscommunicatie is tussen de respondent en de politie, wat tot vervelende situaties heeft geleid. Hij vertelt hierover: “wij hebben meerdere malen gehad dat op het ene moment worden we door de politie of de Dierenbescherming gebeld om snel te komen helpen als het even kan. En op een ander moment worden wij niet door hun gebeld maar is het om een eigen melding en dan zit ik 6 uur op het bureau omdat zij denken dat ik een gifslang aan het vervoeren ben, terwijl het om een doodgewone rattenslang gaat” (Respondent 1, registrator bij particuliere exoten opvang, persoonlijke communicatie, 17 juni, 2014). Dit is een van de incidenten die er toe heeft geleid dat respondent 1 liever niet meer samenwerkt met de politie.

Respondent 4 ervaart dat er te weinig communicatie is tussen experts en particulieren, hij zegt hierover: “Er is hele slechte communicatie tussen experts en particulieren, want er zitten toch wel veel particulieren die gewoon enorm veel kennis hebben die wel ten positieve kunnen zijn voor de aanpak van de problematiek die nu speelt” (Respondent 4, voorzitter stichting die exoten opvangt, persoonlijke communicatie, 8 juli, 2014).

3.2.3 Verantwoordelijkheid

Twee van de vijf respondenten ervaren dat er weinig verantwoordelijkheid wordt genomen door de gemeente en de Dierenbescherming met betrekking tot de opvangdieren, dit is weergegeven in tabel 17.

Tabel 17: Verantwoording

Verantwoordelijkheid	Resp. 1	Resp. 2	Resp. 3	Resp. 4	Resp. 5
Verantwoording gemeente					X
Dierenbescherming m.b.t exoten			X		
Gemeente onttrekt zich aan zorgplicht			X		X

Respondent 5 geeft aan dat hij ervaart dat niemand verantwoordelijkheid neemt, hij zegt hierover: “zijn wij verantwoordelijk om die dieren op te vangen? Nou misschien niet, nee. Maar als iedereen nou zegt van dat niemand neemt verantwoordelijkheid. Dan is er een alternatief en dan laat je ze op straat lopen. Dat moet niet de bedoeling zijn” (Respondent 5, coördinator reptielen en amfibieën in een dierentuin, persoonlijke communicatie, 9 juli, 2014). Specifiek noemt hij de gemeente: “de gemeente is primair verantwoordelijk daarvoor. Maar die onttrekt zich daar gewoon aan. Dat is dan gewoon de indruk, dat sowieso” (Respondent 5, coördinator reptielen en amfibieën in een dierentuin, persoonlijke communicatie, 9 juli, 2014). Over de oplossing zegt hij: “dat is eigenlijk een knelpunt van drie mogelijke partners in het geheel en niemand neemt eigenlijk de verantwoordelijkheid of het voortouw daarin” (Respondent 5, coördinator reptielen en amfibieën in een dierentuin, persoonlijke communicatie, 9 juli, 2014). Hij bedoelde hiermee: de gemeente, de Dierenbescherming en zijn eigen organisatie.

Respondent 3 heeft een mening over de verantwoordelijkheid die genomen moet worden met betrekking tot het houden van exoten. Hij zegt hierover: “kijk in Nederland mag je die dieren houden en dat is een politieke keuze maar zolang het dieren zijn dan vind ik wel dat je daar voor moet zorgen. Nou als je een organisatie hebt en je noemt jezelf Dierenbescherming dan moet je ook voor alle dieren opkomen en niet alleen maar voor die chimpansee of die orang-oetan” (Respondent 3, eigenaar reptielendierentuin, persoonlijke communicatie, 7 juli, 2014).

Daarnaast geeft hij aan dat de gemeente haar verantwoordelijkheid zou moeten nemen, als hij de rekening stuurt van de opgevangen dieren uit de gemeente Rotterdam naar de burgemeester dan krijgt hij die rekening altijd terug. (Respondent 3, eigenaar reptielendierentuin, persoonlijke communicatie, 7 juli, 2014)

3.2.4 Gemeente

Tijdens de interviews kwamen de knelpunten die de respondenten ervaren met de gemeente ter sprake. Deze zijn weergegeven in tabel 18.

Tabel 17: Gemeente

Gemeente	Resp. 1	Resp. 2	Resp. 3	Resp. 4	Resp. 5
Gemeente niet op de hoogte van het probleem	X	X			
Gemeente verleent geen steun	X	X	X	X	

Respondent 1 en 2 hebben aangegeven dat zij de indruk hebben dat de gemeente niet op de hoogte is van de exotenproblematiek die speelt. Met de exotenproblematiek bedoelen zij het toenemende aantal koudbloedige exoten die in de opvangcentra terecht komen.

Daarnaast ervaren vier van de vijf respondenten dat de gemeente hen niet steunt. Respondent 1 zegt hierover: “we zijn wel een paar keer op het gemeentehuis geweest om te kijken of er een mogelijkheid is tot een gesprek maar we werden weggewuifd vanwege geen interesse” (Respondent 1, registrator bij particuliere exoten opvang, persoonlijke communicatie, 17 juni, 2014). Respondenten 2, 3 en 4 liepen vooral tegen de bestemmingsplannen aan van de gemeente. Deze worden later beschreven bij paragraaf 3.2.9 wetgeving.

3.2.5 Toename aantal opvangdieren

In tabel 19 is te zien dat respondenten 1, 4 en 5 een toename van het aantal opvangdieren ervaren. Daarnaast ervaren zij dat giftige slangen steeds populairder worden en ook toenemen in de opvang.

Tabel 19: toename opvangdieren

Toename aantal/ capaciteit tekort	Resp. 1	Resp. 2	Resp. 3	Resp. 4	Resp. 5
Toename aantal (giftige)dieren	X			X	X
Onderschatting probleem	X				
Ruimtegebrek in de opvang	X	X		X	X

Respondent 1 geeft aan dat steeds meer mensen koudbloedige exoten kopen en dat deze exoten vaak ook weer in de opvang terecht komen: “steeds meer mensen kopen het, steeds meer mensen moeten het kwijt”. Respondent 1 heeft op dit moment nog geen ruimtegebrek maar verwacht dit in de toekomst wel door het stijgende aantal dieren: “uiteindelijk komt er sowieso een plaats tekort voor die dieren”. (Respondent 1, registrator bij particuliere exoten opvang, persoonlijke communicatie, 17 juni, 2014)

Dat het aantal exoten in de opvang toeneemt, geeft ook respondent 4 aan. Over de giftige koudbloedige exoten zegt hij: “het is eigenlijk wel een probleem want die kunnen dus niet naar gastgezinnen toe want er zijn geen andere instanties die ze willen overnemen omdat het van de particuliere markt komt, dus uiteindelijk zijn wij eigenlijk het eindpunt van het dier met de keuze om het dier juist te herplaatsen dat het veilig is voor het welzijn van het dier is als voor de medemens dat er geen ontsnappingen plaats kunnen vinden. Maar soms zal ook de keuze moeten gemaakt worden en als zeker als het zo door gaat om dieren te laten euthanaseren”. Respondent 4 geeft aan dat hij met het probleem zit dat de dieren nergens meer heen kunnen als het zo door gaat. Hij werkt met gastgezinnen en adoptanten, waardoor er veel dieren herplaatst kunnen worden. Toch geeft hij aan: “We kunnen het eigenlijk al vier jaar niet meer behappen maar we gaan gewoon door”. (Respondent 4, voorzitter stichting die exoten opvangt, persoonlijke communicatie, 8 juli, 2014)

Ook respondent 5 geeft aan dat het aantal zwervend aangetroffen dieren toeneemt. Hij geeft aan dat er erg veel maisslangen binnen worden gebracht. “De opvang daarvan gaat niet meer lukken uiteindelijk, dus een alternatief zou zijn om die dieren te euthanaseren”. Daarnaast geeft hij aan dat er ruimtegebrek is in zijn opvang: “Op een gegeven moment was het zo dat de hele quarantaine vol zat met opvangslangen van de dierenbescherming, wat niet het doel is van de quarantaine. Maar dat was wel het knelpunt”. (Respondent 5, coördinator reptielen en amfibieën in een dierentuin, persoonlijke communicatie, 9 juli, 2014)

Respondent 2 geeft ook aan dat er niet voldoende plaats zal zijn in zijn opvang als het aantal blijft stijgen. Hij zegt hierover: “ik kan misschien 10, 20, 30 beesten opvangen, maar dan zit ik vol” (Respondent 2, eigenaar dierenwinkel, persoonlijke communicatie, 2 juli, 2014).

3.2.6 Wetgeving

De respondenten benoemden verschillende knelpunten die zij ervaren op het gebied van wet- en regelgeving. Deze zijn weergegeven in tabel 20.

Tabel 20: Wetgeving

Wetgeving	Resp. 1	Resp. 2	Resp. 3	Resp. 4	Resp. 5
CITES	X				
(EU) algemene wet- en regelgeving	X	X			
Negatief beeld positieflijst	X	X	X	X	X
Bestemmingsplannen		X	X	X	

Met het CITES verdrag worden weinig problemen ondervonden. Respondent 5 heeft wel aangegeven dat het soms erg lang duurt om papieren aan te vragen maar geeft niet aan dit als knelpunt te ervaren (Respondent 5, coördinator reptielen en amfibieën in een dierentuin, persoonlijke communicatie, 9 juli, 2014).

Respondent 1 heeft als enige een probleem met het aanvragen van CITES documenten. Dit komt door het aantal dieren dat zijn particuliere organisatie bezit. Hij zegt hierover: “CITES papieren kunnen we ook lang niet altijd aanvragen. Want we moeten niet overkomen als dierenhandelaars. Omdat we eigenlijk veel te veel dieren hebben. Dat mag niet als particulier maar we krijgen ook geen hulp dus hoe moeten we het anders aanpakken”. (Respondent 1, registrator bij particuliere exoten opvang, persoonlijke communicatie, 17 juni, 2014)

Respondent 4 ervaart deze knelpunten niet omdat hij geen dieren aanneemt zonder CITES papieren. (Respondent 4, voorzitter stichting die exoten opvangt, persoonlijke communicatie, 8 juli, 2014)

Respondent 2 heeft nog niet te maken gehad met CITES omdat hij veel met nakweekdieren te maken krijgt (Respondent 2, eigenaar dierenwinkel, persoonlijke communicatie, 2 juli, 2014). Respondent 3 en 5 genieten een algehele ontheffing van CITES documenten omdat zij een NVWA erkende instantie zijn.

De invoering van de positieflijst kwam ook aan bod in de interviews. Respondenten 1, 2 en 4 zijn tegen de positieflijst en vinden dat deze er niet mag komen. Respondent 3 en 5 zijn niet per definitie tegen de positieflijst maar vinden dat deze een verkeerde invulling heeft. Alle respondenten vinden dat de positieflijst door professionals ingevuld moet worden. Wie dit zou zijn hebben zij niet gespecificeerd. Daarnaast verwachten alle respondenten dat er door de komst van de positieflijst een grotere toename van opvangdieren komt.

Drie van de vijf respondenten erkennen problemen met de algemene wet- en regelgeving. Respondent 1 geeft aan dat de regelgeving in de EU niet eenduidig is (Respondent 1, registrator bij particuliere exoten opvang, persoonlijke communicatie, 17 juni, 2014). Respondent 2 geeft aan dat er geen eenduidige wetgeving is wat betreft het houden en

invoeren van soorten. Daarnaast is het voor hem onduidelijk of hij opgevangen dieren mag verkopen (Respondent 2, eigenaar dierenwinkel, persoonlijke communicatie, 2 juli, 2014).

Het bestemmingsplan is vaak een knelpunt als het gaat om verhuizingen of uitbreidingen. Vooral respondent 3 heeft hier problemen mee ervaren. Het wijzigen van de bestemmingsplannen bracht problemen met zich mee (Respondent 3, eigenaar reptielendierentuin, persoonlijke communicatie, 7 juli, 2014). Daarnaast geven respondent 2 en 4 aan dat zij tijdens uitbreidingsplannen aanliepen tegen het bestemmingsplan, vooral het ontplooiën van commerciële activiteiten was hierbij een knelpunt.

3.2.7 Financiën

Tijdens de interviews kwamen de knelpunten ter sprake die de respondenten ervaren op financieel vlak. Welke dit zijn wordt weergegeven in tabel 21.

Tabel 21: Financiën

Financiën	Resp. 1	Resp. 2	Resp. 3	Resp. 4	Resp. 5
Financiering opvang lastig	X	X	X	X	X
Steun Dierenbescherming gewenst			X		X
Uitbreiding van opvang wordt tegengehouden door financiële tekortkomingen	X	X			X

Alle respondenten geven aan dat de financiering van een opvang erg lastig is. Respondent 4 ervaart de meeste problemen met de financiering van zijn opvang, hij zegt hierover: “het is financieel een strop” (Respondent 4, voorzitter stichting die exoten opvangt, persoonlijke communicatie, 8 juli, 2014). Toch wil hij dat de opvang blijft bestaan: “uiteindelijk kies je er zelf voor uit een goed hart om door te gaan en zoals ik al zeg als ik er mee stop samen met de gastgezinnen en de vrijwilligers wie gaat het dan doen?” (Respondent 4, voorzitter stichting die exoten opvangt, persoonlijke communicatie, 8 juli, 2014).

Respondent 3 geeft diverse keren aan dat de financiering van de verhuizing van zijn organisatie erg lastig was. Daarnaast geeft hij aan dat de vergoeding voor opgevangen dieren “gezonder zou moeten” (Respondent 3, eigenaar reptielendierentuin, persoonlijke communicatie, 7 juli, 2014).

Respondent 1 geeft aan dat hij graag wil uitbreiden om zijn opvang professioneler te maken. Hij zegt hierover: “we kunnen rondkomen, maar we houden ook niets over. We kunnen niet uitbreiden” (Respondent 1, registrator bij particuliere exoten opvang, persoonlijke communicatie, 17 juni, 2014). Om zijn opvang voor het hele land gunstig te maken zouden ze dit wel moeten doen.

De Dierenbescherming heeft respondent 5 al eens gesteund met nieuwe opvangbakken. Hij geeft aan dat er een redelijke samenwerking is met de Dierenbescherming. (Respondent 5,

coördinator reptielen en amfibieën in een dierentuin, persoonlijke communicatie, 9 juli, 2014)

Respondent 2 geeft aan dat een ander opvangcentrum in Rotterdam failliet is gegaan. Zelf ervaart hij geen financiële problemen met de opvang mede door inkomsten uit nevenactiviteiten. (Respondent 2, eigenaar dierenwinkel, persoonlijke communicatie, 2 juli, 2014)

3.2.8 Overige knelpunten

Tijdens de interviews gaf één respondent een knelpunt aan dat niet onder de voorgaande thema's valt. Deze wordt in tabel 23 weergegeven.

Tabel 23: Overige knelpunten

Overige knelpunten	Resp. 1	Resp. 2	Resp. 3	Resp. 4	Resp. 5
Weerstand bij omwonenden	X				

Giftige slangen worden niet altijd door omwonenden gewaardeerd. Respondent 1 geeft aan soms weerstand bij omwonenden te ondervinden met betrekking tot giftige dieren: “af en toe wel eens gehad dat het uitgelekt was dat er iemand gifslangen opving. En hoewel het bij de gemeente geregistreerd stond en aan alle veiligheidsmaatregelen werd voldaan was de buurt er toch niet blij mee. Dus dan krijg je daar gezeik op” (Respondent 1, registrator bij particuliere exoten opvang, persoonlijke communicatie, 17 juni, 2014).

3.2.9 Overige besproken delen

Tijdens de interviews met de respondenten zijn onderwerpen besproken die geen antwoord geven op de onderzoeksvragen. De onderwerpen waren onder andere oorzaken en oplossingen van het toenemende aantal koudbloedige exoten dat in de opvang terecht komt en welke kennisbronnen de respondent gebruiken. Het is interessant en behulpzaam om de visies van de respondenten over deze onderwerpen te lezen en te gebruiken in de toekomst, deze uitspraken zijn te vinden in bijlage IV.

4. Discussie

De discussie bestaat uit twee delen, in het eerste deel worden de methoden en technieken van dit onderzoek bediscussieerd en in het tweede deel de resultaten.

4.1 Methoden en technieken

In de methoden- en techniekendiscussie worden verschillende onderwerpen besproken. Onder andere de samenstelling van de onderzoekspopulatie, de fluctuerende en ontbrekende data en de invullijst.

Onderzoekspopulatie

Voorafgaand aan dit onderzoek is er een klein onderzoek gedaan naar welke partijen eventueel koudbloedige exoten uit de gemeente Rotterdam opvangen. Een groot deel van deze adressen is uit een onderzoek uit 2010 naar de aard en omvang van opvangcentra voor reptielen, amfibieën en geleedpotigen in Nederland gehaald. Echter, omdat dit een onderzoek is uit 2010 kan het zijn dat dit databestand verouderd is. Om dit op te vangen, is er op internet naar overige adressen van opvangcentra gezocht. Hierbij zijn de zoektermen 'opvang koudbloedige exoten' en 'reptielenopvang' gebruikt. Ook is er op marktplaats gezocht naar advertenties voor reptielen, amfibieën en geleedpotigen opvang. Alle gevonden adressen die binnen een straal van 100 km van Rotterdam liggen, zijn gecontacteerd. Toch kan het zijn dat een aantal adressen niet gevonden is, omdat zij niet genoemd zijn in het rapport of niet op internet actief zijn. Aannemelijk is dat een dergelijke opvang erg klein is en een klein aantal dieren opvangt. De mogelijkheid dat niet alle opvangcentra benaderd zijn, kan tot gevolg hebben dat de data over het aantal en soort koudbloedige exoten dat is opgevangen vanuit de gemeente Rotterdam onvolledig zijn.

Dit onderzoek bestond uit twee delen. In het eerste deel zijn er 27 opvangcentra benaderd. Uiteindelijk hebben zes opvangcentra deel uitgemaakt van de onderzoekspopulatie. Er hebben 21 opvangcentra niet meegewerkt aan dit onderzoek. In tabel 24 is te zien waarom deze opvangcentra geen deel uitmaakten van de onderzoekspopulatie. De meeste van deze partijen hebben geen dieren uit Rotterdam opgevangen of er kon geen contact mee verkregen worden.

Tabel 24: De redenen waarom opvangcentra geen deel uit konden maken van de onderzoekspopulatie

Aantal	Reden
9	Geen dieren afkomstig uit Rotterdam opgevangen
2	Wilden niet meewerken
1	Geen opvangcentrum meer
9	Geen reactie ontvangen of geen contact tot stand kunnen brengen

Tijdens het onderzoek bleek dat veel opvangcentra geen koudbloedige exoten uit Rotterdam hadden opgevangen of niet bereikbaar waren. Daarom is er besloten nog een aantal dierenwinkels te bellen in Rotterdam om te vragen of zij nog een opvangadres wisten en/of zelf dieren opvangen. Vier winkels zijn benaderd. Geen van de winkels wist een opvangcentrum te noemen, maar één winkel gaf aan zelf dieren op te vangen en heeft meegewerkt aan het onderzoek. Gedurende de interviews werd de respondent gevraagd

naar opvangcentra die nog benaderd konden worden. Hier kwam één adres uit, welke is toegevoegd aan de onderzoekspopulatie. Deze organisatie is benaderd en heeft de invullijst ingevuld, maar heeft niet aan een interview meegewerkt. Dit heeft tot gevolg dat de knelpunten van respondent 6 niet zijn meegenomen in dit onderzoek.

Daarnaast is de diversiteit van de onderzoekspopulatie opvallend. Twee eenmanszaken, twee particulieren, één stichting en één dierentuin. Hierdoor verschilt het aantal koudbloedige exoten dat deze opvangcentra opvangen sterk. Ook de knelpunten die zij ervaren verschillen sterk en zijn erg specifiek voor het soort opvangcentrum. Dit heeft tot gevolg gehad dat de resultaten moeilijk te vergelijken zijn en dat het trekken van algemene conclusies over deze sector niet mogelijk is.

Fluctuatie en ontbrekende data

In de invullijst werd er naar data gevraagd over het aantal koudbloedige exoten dat in de jaren 2011-2013 is opgevangen. Doordat deze data van drie jaar zijn en de cijfers in deze jaren per diergroep sterk fluctueren, is het niet mogelijk trends te herkennen. Daarnaast zijn er ontbrekende data van twee opvangcentra en zijn er geen cijfers van inbeslaggenomen dieren bekend. Dit komt omdat de respondenten hier zwijgplicht over hebben. Ook koudbloedige exoten die via de havens van Rotterdam binnengekomen zijn, zijn buiten beschouwing gelaten omdat dit een apart onderdeel is, net zoals alle in de natuur zijn losgelaten dieren. Dit heeft tot gevolg dat de gepresenteerde resultaten over het aantal koudbloedige exoten dat in de opvang terecht komt geen volledige beeld geeft over het aantal koudbloedige exoten dat uit Rotterdam afkomstig is.

Opvallend is dat twee opvangcentra, waarvan bekend is dat deze zeker koudbloedige exoten vanuit de gemeente Rotterdam hebben opgevangen, niet mee wilden werken aan het onderzoek. Eén opvangcentrum gaf aan geen tijd te hebben, de ander gaf aan slechte ervaring te hebben met het geven van interviews. Hierdoor is het zeker dat er data mist over het aantal en soort koudbloedige exoten dat vanuit de gemeente Rotterdam is opgevangen.

Invullijst

Tijdens het onderzoek bleek dat de respondenten de invullijst niet voorafgaand aan de interviews konden invullen. De verschillende redenen hiervoor waren: het document kon niet goed worden geopend, de cijfers waren lastig in te vullen en sommige respondenten wilden niet alle vragen beantwoorden. Daarom is er voor gekozen om vier van de zes invullijsten tijdens het gesprek samen in te vullen, twee invullijsten zijn later per email ontvangen. Een vereiste was wel dat de cijfers opgezocht waren zodat die gemakkelijk in te vullen waren. Tijdens het samen invullen bleek dat niet alle cijfers bekend waren, niet alle cijfers ingevuld mochten worden en dat de cijfers niet altijd specifiek waren. In het volgende deel van de discussie word hier dieper op ingegaan. De invullijsten zijn als bijlage III toegevoegd.

Tijdens het invullen van de invullijst bleek dat geen enkele respondent exact kon aangeven wat de capaciteit was van zijn opvangcentrum en hoe vol het op dit moment was. De respondenten gaven aan dat het lastig was om de capaciteit aan te geven. Onder andere doordat een terrarium voor meerdere diersoorten geschikt is, daarnaast werken sommige van de respondenten met adoptanten en gastgezinnen, hierdoor is het lastig in te schatten

hoeveel terrariums er daadwerkelijk beschikbaar zijn. Daarnaast bleek het lastig te zijn alle opgevangen diersoorten specifiek te benoemen, omdat dit niet altijd geregistreerd wordt. Hierdoor is de precieze samenstelling van de koudbloedige exoten die worden opgevangen niet bekend is geworden en zijn de resultaten minder specifiek.

4.2 Resultaten

Naar aanleiding van de resultaten afkomstig vanuit de invullijst en de interviews zijn er punten discutabel en opvallend. Het is interessant om deze gegevens met elkaar en de literatuur te vergelijken en zo overeenkomsten en verschillen te tonen.

Resultaten vergeleken met de literatuur

In 2010 is er door Angelique Langen een onderzoek uitgevoerd naar de aard en omvang van opvangcentra voor reptielen, amfibieën en geleedpotigen in Nederland voor het Lectoraat welzijn van dieren. In dit onderzoek is aan 25 respondenten gevraagd naar knelpunten met vergunningen en ontheffingen, financiën en kennis binnen de eigen organisatie.

In het onderzoek van A. Langen werden knelpunten ervaren met bouwvergunningen en opvang van CITES dieren. Daarnaast was er te weinig geld en hoge kosten. Kennis binnen de opvangcentra in Nederland is geen probleem (Langen, 2010). Deze knelpunten zijn vergelijkbaar met de knelpunten uit Rotterdam, die in dit onderzoek naar voren komen.

Zo worden knelpunten met bouwvergunningen, opvang van CITES dieren en financiën zowel in het onderzoek van Langen genoemd als in dit onderzoek. Daarnaast geven de respondenten aan in de interviews dat er bij hen ook geen kennis ontbreekt, alleen bij andere partijen ervaren zij een gebrek aan kennis met betrekking tot het houden en verzorgen van koudbloedige exoten.

Daarnaast zijn volgens het onderzoek van A. Langen in 2009, 1097 koudbloedige exoten opgevangen in heel Nederland. De onderzoekspopulatie van dit onderzoek bestond uit 25 respondenten die een opvang hadden voor koudbloedige exoten. Uit een ander inventariserend onderzoek naar het aanbod en de welzijnsconditie van bijzondere huisdieren bij opvangcentra in Nederland van M. van Leeuwen uit 2010, blijkt dat er in 2009, 2421 reptielen en amfibieën in de opvangcentra terecht zijn gekomen. Deze data is afkomstig van 58 respondenten die bijzondere dieren opvangen. Het aantal respondenten, alsmede het aantal koudbloedige exoten, is hiermee 2,2 keer zo groot is als uit het onderzoek van A. van Leeuwen. Hoewel deze uiteenlopende cijfers niet met elkaar te vergelijken zijn, omdat het een andere onderzoekspopulatie betreft, geeft dit wel aan dat het moeilijk te onderzoeken is hoeveel koudbloedige exoten daadwerkelijk in de opvangcentra terecht komen.

Opvallende cijferresultaten

In de periode 2011-2013 stijgt het totaal aantal opvangdieren ieder jaar, echter is de stijging per jaar niet even groot. In 2012 heeft er een toename plaatsgevonden van 68% ten opzichte van 2011. In 2013 stijgt het aantal dieren met 18% ten opzichte van 2012. Daarnaast is binnen de resultaten een opvallende fluctuatie in aantallen waarneembaar, voornamelijk binnen de diergroepen. Tijdens het invullen van de invullijst verklaarden verschillende respondenten dat er soms een grote groep dieren uit één huishouden afkomstig is of dat er

een grote groep dieren inbeslaggenomen wordt. Dit zorgt voor uitschieters in het aantal opvangdieren en de fluctuatie in aantallen binnen de diergroepen. Dit heeft als gevolg dat het lastig is trends te onderscheiden en conclusies te trekken op de absolute aantallen.

Uit de resultaten van de invullijst valt op dat het aantal opvangdieren per opvangcentrum sterk verschilt. Zo heeft respondent 4 over de periode 2011-2013 in totaal 1451 koudbloedige exoten opgevangen vanuit de gemeente Rotterdam en heeft hiermee 74% van het totaal aantal opvangdieren opgevangen. Respondent 6 heeft in totaal 10 koudbloedige exoten opgevangen en heeft hiermee 0.5% van het totaal aantal opvangdieren opgevangen. Dit geeft een groot verschil aan tussen de respondenten en het aantal koudbloedige exoten dat zij opvangen vanuit de gemeente Rotterdam. Dit kan worden verklaard door diversiteit in organisatiestructuur van opvangcentra en de aanvoerkanalen waar via zij hun dieren binnenkrijgen.

Tussen reptielen, amfibieën en geleedpotigen zijn grote verschillen te zien in het aantal dieren dat binnen deze groepen is opgevangen. Zo zijn er in de periode 2011-2013 in totaal 1794 reptielen, 78 geleedpotigen en 71 amfibieën opgevangen. Hiermee zijn de reptielen, met een percentage van 92%, de grootste groep van het totaal aantal koudbloedige exoten. Dit verschil in aantal zou mogelijk verklaard kunnen worden doordat reptielen meer gehouden worden dan geleedpotigen en amfibieën, echter zijn er geen cijfers die deze aanname kunnen bevestigen.

Daarnaast is in de resultaten te zien dat de aanvoerkanalen van de opvangcentra verschillen van omvang. Tabel 25 geeft weer dat zowel respondent 1 en 4 voornamelijk afstandsdieren opvangen. Wat verder opvalt, is dat respondent 5 voornamelijk zwervend aangetroffen dieren opvangt, terwijl dit voor de overige respondenten slechts 5% en 10% van het aantal dieren betreft. Dit kan worden verklaard doordat respondent 5 voornamelijk dieren aangeleverd krijgt via de dierenambulance en dit veelal zwervend aangetroffen dieren zijn. Daarnaast neemt deze respondent geen afstandsdieren aan van particulieren.

Tabel 25: Aanvoerkanalen

Respondent	Tot. aantal dieren	Afstands dieren	Zwervend aangetroffen dieren	Inbeslag-genomen dieren	Eigenaar verblijft in gedwongen opname	Overig/ niet bekend
1. Particulier	274	60%	5%	10%	5%	20%
4. Stichting	1451	60%	10%	5%		25%
5. Dierentuin	119	6%	68%	14%		11%

Invullijst vergeleken met de interviews

Respondent 1, 4 en 5 geven in de interviews aan dat er een toename is in het aantal opvangdieren. Respondent 1 heeft 116 koudbloedige exoten opgevangen in 2011 en in 2013 is dit gedaald naar 94, dit maakt dat er geen toename waarneembaar is in het aantal koudbloedige exoten dat hij vanuit de gemeente Rotterdam opvangt. Met zijn uitspraak doelde hij mogelijk op de toename qua aantallen die hij binnenkrijgt vanuit heel Nederland. Deze uitspraak kan niet ondersteund worden omdat deze cijfers niet opgenomen zijn in dit onderzoek. Bij respondenten 4 en 5 is een duidelijke toename, respectievelijk 156% en 2,8%,

in opvangdieren vanuit de gemeente Rotterdam waarneembaar. Opmerkelijk is dat zij ook het euthanaseren van dieren benoemen. Dit geeft aan dat het aantal opvangdieren dusdanig aan het groeien is dat deze respondenten andere oplossingen in overweging nemen.

Opvallend is dat in de interviews door vier van de vijf respondenten wordt aangegeven dat er ruimtegebrek heerst in de opvang. Doordat de respondenten geen exacte cijfers over de capaciteit aan konden leveren, kan deze uitspraak niet worden gecontroleerd of onderbouwd.

5. Conclusie

Op de twee hoofdvragen van dit onderzoek is een antwoord geformuleerd. Algemeen concluderend is er een fluctuerende toename in het aantal koudbloedige exoten dat vanuit de gemeente Rotterdam in opvangcentra terecht komt. Daarnaast ervaren de opvangcentra verschillende knelpunten.

1. Wat is de omvang en samenstelling van het aantal koudbloedige exoten dat is aangeboden bij de opvangcentra in de jaren 2011, 2012 en 2013 afkomstig uit de gemeente Rotterdam?

In 2011 zijn er 416 koudbloedige exoten opgevangen, dit is in 2012 toegenomen naar 700 dieren en in 2013 neemt dit toe naar 827 dieren. Het aantal opvangdieren stijgt ieder jaar, echter is deze stijging niet even groot per jaar. In 2012 heeft er een toename plaatsgevonden van 68% ten opzichte van 2011. In 2013 stijgt het aantal dieren met 18% ten opzichte van 2012.

Met een aantal van 1794 van de in totaal 1943 koudbloedige exoten die in 2011-2013 zijn opgevangen, zijn reptielen het meest opgevangen. Zij zijn verantwoordelijk voor een percentage van 92% van het totaal aantal koudbloedige exoten, amfibieën voor 4% amfibieën en geleedpotigen voor 4%. Binnen de reptielen zijn hagedissen, met een aantal van 1226, de grootste groep. De diersoorten die zijn opgevangen, verdeeld over de verschillende jaren, zijn te vinden in bijlage V.

Respondent 1 en 4 geven aan dat 60% van de door hun opgevangen koudbloedige exoten afstandsdiere zijn. Samen vangen zij 88% van het totaal aantal koudbloedige exoten op afkomstig uit de gemeente Rotterdam, dit maakt de afstandsdiere het grootste aanvoerkanal.

In de resultaten is een opvallende fluctuatie in aantallen waarneembaar, voornamelijk binnen de diergroepen. Dit wordt veroorzaakt door het feit dat er soms grote groepen dieren vanuit één huishouden worden opgevangen of dat er een grote inbeslagname heeft plaatsgevonden. Daarnaast zijn de data in de resultaten deels geschat door de respondenten. De cijferresultaten moeten met deze kanttekeningen worden bekeken en niet slechts op de absolute aantallen worden beoordeeld.

2. Welke knelpunten ervaren opvangcentra die koudbloedige exoten vanuit de gemeente Rotterdam opvangen?

Opvangcentra ervaren knelpunten met betrekking tot het diengerelateerde kennisniveau van andere partijen, samenwerking en communicatie met andere partijen, toename van het aantal opvangdieren, wetgeving en financiën.

Kennis

Er worden geen knelpunten ervaren met betrekking tot de diengerelateerde kennis binnen de eigen organisatie van de respondenten. Twee respondenten geven aan dat het kennisniveau met betrekking tot dieren bij andere partijen tekort schiet. Partijen die worden

genoemd zijn het NVWA, de politie, koudbloedige exoten eigenaren en de vrijwilligers van de Dierenambulance. Daarnaast geven drie van de vijf respondenten aan dat, naast juiste informatie, exoteneigenaren veelal incorrecte informatie via het internet verkrijgen.

Samenwerking en communicatie

Er wordt op verschillende vlakken samengewerkt met politie en de Dierenbescherming, wat volgens één respondent niet altijd optimaal verloopt. Onder andere de afstemming met betrekking tot het vervoeren en opvangen van (giftige)dieren tussen deze twee partijen en de opvangcentra verloopt moeizaam. Er wordt door deze respondent aangegeven dat er te weinig erkenning is voor het werk dat zij verrichten, voornamelijk vanuit de Dierenbescherming. Het gebrek hieraan heeft geleid tot mindere bereidheid tot samenwerking. Daarnaast geven drie respondenten aan dat zij het niet eens zijn met het standpunt van de Dierenbescherming, die stelt dat koudbloedige exoten niet als huisdier gehouden moeten worden. Dit komt niet overeen met de visie van deze respondenten. Deze respondenten vinden uit ethisch oogpunt dat er zorg voor alle dieren moet worden gedragen, ook omdat het wettelijk is toegestaan om koudbloedige exoten als huisdier te houden.

Verantwoordelijkheid & gemeente

Twee van de vijf respondenten geeft aan het gevoel te hebben dat er door gemeentes geen verantwoordelijkheid wordt genomen met betrekking tot het opvangen van koudbloedige exoten. De gemeente is in eerste instantie verantwoordelijk voor zwervend aangetroffen dieren, maar zij voldoet niet volledig aan haar zorgplicht volgens deze respondenten. Vier van de vijf respondenten voelen zich niet gesteund door de gemeente. Tevens vermoeden twee respondenten dat de gemeente niet op de hoogte is van het stijgende aantal opvangdieren.

Toename aantal opvangdieren

Drie van de vijf respondenten geeft aan dat er een toename is in het aantal koudbloedige exoten dat in de opvang terechtkomt. Dit is ook waarneembaar in het totaal van de cijferresultaten. Tevens geven vier respondenten in de interviews aan dat de opvang steeds voller raakt.

Wetgeving

Uit de interviews is gebleken dat twee respondenten niet altijd op de hoogte zijn van alle wetgeving die voor hen geldt en dat er soms onduidelijkheid bestaat over de diersoorten die in Europa ingevoerd en/of gehouden mogen worden. Daarnaast ervaren drie respondenten weerstand van de gemeente wanneer een opvang plannen heeft om te verhuizen of uit te breiden. Tot slot wordt de invoering van de positieflijst door alle respondenten als mogelijk knelpunt genoemd, de verwachting van de respondenten is, dat dit voor een toenemend aantal opvangdieren zal zorgen. Echter is dit pas te onderzoeken na invoering van de positieflijst.

Financiën

De financiering van de opvang blijkt een knelpunt voor alle respondenten, dit maakt tevens dat voor een drie van de vijf respondenten uitbreiding en professionalisering bemoeilijkt wordt.

6. Aanbevelingen

Vanuit de conclusies zijn een aantal aanbevelingen geformuleerd.

Registratie en vervolgonderzoek

Uit dit onderzoek en resultaten uit eerdere onderzoeken, blijkt dat het precieze aantal koudbloedige exoten dat in de opvangcentra terechtkomt moeilijk te achterhalen is. Van belang is om hier duidelijkheid in te krijgen, omdat het nu onduidelijk is hoe groot de problematiek is. Om een volledig beeld te krijgen van het aantal koudbloedige exoten dat in de opvangcentra terecht komt, zouden de binnengekomen dieren beter geregistreerd dienen te worden. Op 5 juni 2014 is het besluit houden van dieren in werking gesteld. Dit besluit maakt de administratie van dieren verplicht en stelt dat de beheerder een door de Minister erkend bewijs van vakbekwaamheid dient te hebben. Echter geldt dit besluit alleen voor instellingen die bedrijfsmatig handelen in dieren (overheid, 2014). Het voorstel is om dit besluit ook voor opvangcentra te laten gelden, zodat er een verbeterde en eenduidige administratie komt en dat de opvang gegarandeerd vakbekwaam wordt beheerd.

Daarnaast zou vervolgonderzoek naar afstandsredenen van koudbloedige exoten meer inzicht geven in de redenen waarom mensen hun dier naar de opvang brengen. Op deze redenen zou ingespeeld kunnen worden zodat het aantal dieren in de opvang daalt. In bijlage IV is te zien dat de respondenten vermoeden dat er te weinig kennis is bij exoten eigenaren, waardoor zij zich niet bewust zijn van de soortspecifieke eisen die koudbloedige stellen bij hun huisvesting en verzorging en dat hier in sommige gevallen moeilijk aan voldaan kan worden. Daarnaast noemen respondenten dat de aanschaf van koudbloedige exoten te makkelijk is. Dit zou er volgens de respondenten voor zorgen dat koudbloedige exoten in de opvang terecht komen, het aanbevolen vervolgonderzoek zou deze aannames kunnen bevestigen dan wel ontkrachten.

Communicatie en samenwerking

Uit de resultaten blijkt dat de communicatie en samenwerking tussen de opvangcentra, politie, de Dierenbescherming en NVWA niet optimaal verloopt. Een conferentie geleid door de Adviescommissie Dierenwelzijn en Stadsnatuur waarin de problematiek van het stijgende aantal opvangdieren besproken wordt zou een uitkomst kunnen zijn om tot een oplossing hiervoor te komen. Bij deze conferentie zouden alle eerdergenoemde partijen aanwezig moeten zijn. Het gezamenlijke doel van de conferentie is om het aantal dieren in dat in de opvang terecht komt te laten dalen. Door de middelen, krachten, invloeden en expertise van de diverse partijen te bundelen kan dit aangepakt worden. De conferentie biedt een mogelijkheid om de diverse partijen te laten bespreken hoe ze elkaars werk kunnen aanvullen en ondersteunen. Doordat ook opvangcentra actief worden betrokken bij de oplossing van de problematiek zou dit hun een gevoel van erkenning kunnen geven.

Daarnaast zou een standaard cursus over koudbloedige exoten voor politie, NVWA, vrijwilligers van de dierenambulance en douane een uitkomst zijn om het kennisniveau op exotengebied aan te vullen. Deze zal vooral op soortenkennis en hanteren gericht zijn, de gebieden waar het op dit moment aan kennis schort. Deze cursus zou in samenwerking met één of meerdere respondenten ontwikkeld kunnen worden, waardoor tevens de samenwerking wordt versterkt.

De Dierenbescherming en koudbloedige exoten

De Dierenbescherming heeft als standpunt dat exoten niet als huisdier gehouden moeten worden (Dierenbescherming, 2014). Echter worden koudbloedige exoten in de huidige Nederlandse maatschappij wel als huisdier gehouden en, zo blijkt uit dit onderzoek, komen zij ook in opvangcentra terecht. De Dierenbescherming speelt veelal in op actuele onderwerpen, om op deze situatie in te spelen zou de Dierenbescherming aandacht kunnen besteden aan koudbloedige exoten die als huisdier gehouden worden.

Zo zou de Dierenbescherming voorlichting kunnen geven over hoe koudbloedige exoten op een correcte manier te verzorgen en te huisvesten, om zo het dierenwelzijn van deze groep te vergroten. Dit sluit aan bij de kerntaak 'toezicht op dierenwelzijn' van de Dierenbescherming om het dierenwelzijn te bevorderen (Dierenbescherming Rijnmond, 2014d). Ook is het raadzaam om de opvangwerkzaamheden die de opvangcentra voor koudbloedige exoten verrichten te erkennen, mogelijk door dit kenbaar te maken via het de website van de Dierenbescherming. Opvangcentra voor koudbloedige exoten vangen dieren op die niet snel in een regulier huisdieropvangcentrum terecht kunnen mede doordat zij soortspecifieke behoeftes hebben, voornamelijk betreffende hun verzorging en huisvesting.

Door koudbloedige exoten als huisdier te erkennen en aandacht te besteden aan het werk dat opvangcentra voor koudbloedige exoten verrichten, zal de weerstand tegen de Dierenbescherming afnemen onder de respondenten. Dit creëert ruimte voor nieuwe samenwerking, betere communicatie en kennisoverdracht tussen deze partijen die ingezet kan worden ter verbetering van het dierenwelzijn onder de koudbloedige exoten.

Literatuur

AD. (2008, 06 25). Reptielenopvang Teriguana sluit deuren. AD, p. 1.

DAZHZ (2014). Stichting Dierenambulances Zuid-Holland Zuid. Gevonden op 10 September, 2014, op www.dazhz.nl

Drs. Alexandra, C. Van Huffelen (2010) Startnotitie: Naar een Nota Dierenwelzijn voor Rotterdam. Gevonden op 1 april, 2014, op www.rotterdam.nl

Dr. D.B. Baarda en Dr. M.P.M. de Goede (2012) Basisboek interviewen. Groningen: Noordhoff Uitgevers

Dr. D.B. Baarda en Dr. M.P.M. de Goede (2001) Basisboek Methoden en Technieken. Groningen: Noordhoff Uitgevers

Compendium voor de leefomgeving (2013). Exoten in de Nederlandse fauna, 1900/2012. Gevonden op 30 maart, 2014, op www.compendiumvoordeleefomgeving.nl

CITES (2014). How CITES works? Gevonden op 1 april, 2014, op www.cites.org

DGL. (2014). Gifslangen houden. Opgeroepen op 04 30, 2014, van Doelgroep Gifslangen Lacerta: www.dgl-gislangen.nl
g. (sd).

Dierenbescherming (2014a). Exotenhandel. Gevonden op 28 maart, 2014, op www.dierenbescherming.nl

Dierenbescherming (2014b). Organisatie. Gevonden op 1 april, 2014, op www.dierenbescherming.nl

Dierenbescherming Rijnmond (2014a). Een slang in de supermarkt. Gevonden op 23 maart, 2014, op www.dierenbescherming-rijnmond.nl

Dierenbescherming Rijnmond (2014b). Dierenbescherming Rijnmond. Gevonden op 1 april, 2014, op www.dierenbescherming-rijnmond.nl

Dierenbescherming Rijnmond (2014c). Dierenhulp. Gevonden op 1 april, 2014, op www.dierenbescherming-rijnmond.nl

Dierenbescherming Rijnmond (2014d). Onze organisatie. Gevonden op 15 oktober, 2014, op www.dierenbescherming-rijnmond.nl

Dierenwelzijnsweb (2014). Dossier welzijn reptielen. Gevonden op 18 april, 2014, op www.groenkennisnet.nl

Dinteren, G. (2011). College beleid. Persoonlijke documentatie

Docukit (2014a). Reptielen. Gevonden op 21 april, 2014, op www.docukit.nl

Docukit (2014b). Amfibieën. Gevonden op 21 april, 2014, op www.docukit.nl

Drs. E. Evertsen, Mr. E.C. de Bordes (2010). Teksten wetgeving dierenwelzijn editie 2010 – 2011. Den Haag Sdu Uitgevers

Gemeente Rotterdam. Instellingsbesluit en reglement adviescommissie dierenwelzijn en stadsnatuur van de gemeente Rotterdam. 2008:

Gemeente Rotterdam (2014). Adviescommissie dierenwelzijn en stadsnatuur. Gevonden op 3 maart, 2014, op www.rotterdam.nl

Hart van Nederland (2011). Nieuwe reptielenopvang moet sluiten. Gevonden op 26 mei, 2014, op www.hartvannederland.nl

Kapteijn, c (2009). Huisdier of niet? Gevonden op 3 april, 2014, op www.groenkennisnet.nl

Langen, A. (2010). Opvangcentra voor reptielen, amfibieën en geleedpotigen. Leeuwarden: Lecotraat Welzijn van Dieren.

Leeuwen, m (2010) Inventariserend onderzoek naar het aanbod en de welzijnsconditie van bijzondere huisdieren bij opvangcentra in Nederland. Utrecht: Faculteit Diergeneeskunde: Universiteit Utrecht.

LICG (2014). Invoereisen per land: Nederland. Gevonden op 1 april, 2014, op www.licg.nl

NVWA (2014). Import Veterinair Online: Product specifieke vragen. Gevonden 1 april, 2014, op www.wisdom.vwa.nl

Pompe, V Hopster, M & Dieren, M (2013). Liefde maakt blind. Leeuwarden: Lecotraat Welzijn van Dieren.

Projectgroep positieflijst (2014). Dwerghamsters toch op positieflijst. Gevonden op 1 april, 2014, op [www. Positieflijst.org](http://www.Positieflijst.org)

Rijksoverheid (2014a). Huisdieren. Gevonden op 28 maart, 2014, op www.rijksoverheid.nl

Rijksoverheid (2014b). Gedwongen opname en dwang en zorg. Gevonden op 10 september, 2014, op www.rijksoverheid.nl

Rotterdams milieucentrum (2012). Adviescommissie dierenwelzijn en stadsnatuur. Gevonden op 3 maart, 2014, op www.milieucentrum.rotterdam.nl

Rotterham, Ian D & Lambert, Robert. Invasive and introduced plants and animals. Routhledge; Cornwall 2013

RVO (2014). Opvang inbeslaggenomen dieren. Gevonden op 10 September, 2014, op www.mijn.rvo.nl

Sophia Vereniging (2014). Massaal exotische dieren onderschept. Gevonden op 28 maart, 2014, op www.licg.nl

VOND. (2014). Home. Opgehaald van VOND: www.vond.org

Vinke, van Eijk & Boissevan (2011). Inventarisatie en prioritering van Welzijnsproblemen binnen de sector bijzondere dieren. Utrecht: Faculteit Diergeneeskunde: Universiteit Utrecht.

Wal van der, Nanine (2013). Aantal vervoerde dieren 2013. Persoonlijk document

Bijlage I: Achtergrondinformatie koudbloedige exoten

Reptielen (*Reptilia*)

Reptielen zijn gewervelde dieren en komen in alle delen van de wereld voor, behalve in zeer koude gebieden. Er zijn ruim 9500 soorten, welke onderverdeeld zijn in de ordes; schubreptielen (Squamata), schildpadden (Testudines), krokodilachtigen (Crocodilia) en brughagedissen (Sphenodontidae). De eerste reptielen hebben zich ongeveer 300 miljoen jaar geleden tijdens het late Carboon ontwikkeld. Dit gebeurde ongeveer 60 miljoen jaar nadat de eerste amfibieën aan land waren. (docukit.nl, 2014a)

Reptielen zijn koudbloedig, wat betekent dat ze geen eigen lichaamswarmte kunnen produceren maar de temperatuur van hun omgeving aannemen. Hierdoor verbruiken ze weinig energie om hun lichaamstemperatuur op pijl te houden, wat zorgt dat ze minder voedsel nodig hebben in vergelijking met warmbloedige dieren. Dit betekent echter ook dat zij bij lagere temperaturen traag worden, waardoor het moeilijker wordt om een prooi te vangen of te vluchten voor gevaar. Veel reptielen houden daarom een winterslaap of rust. De huid van reptielen is veelal bedekt met schubben of schilden. Hierdoor zijn reptielen beschermt tegen droogte, daarnaast dienen de schubben als camouflage of als afschrikkende effect op vijanden. (docukit.nl, 2014a)

Reptielen kunnen zowel dag- als nachtactief zijn. De meeste reptielen zijn carnivoren, maar sommige eten ook insecten of planten (docukit.nl, 2014a). Gezondheidsproblemen die bij reptielen het vaakst voorkomen zijn: verwondingen, kalkgebrek, UV-B lichtgebrek en vitaminegebrek. Daarnaast kan een reptiel last hebben van parasieten. (Dierenwelzijnsweb, 2014).

Amfibieën (*Amphibia*)

Amfibieën zijn een klasse binnen de koudbloedige, gewervelde dieren. Amfibieën leven zowel op land als in het water. Tot de amfibieën behoren kikkers en padden (Anura), salamanders (Caudata) en de wormsalamanders (Gymnophiona). Er zijn ruim 7000 soorten amfibieën. In het water levende amfibieën hebben een dunne, gladde huid die water- en zuurstof doorlatend is. Hun huid is niet beschermd waardoor zij voornamelijk in vochtige gebieden leven. De soorten die op het land leven hebben vaak een ruwere huid. Alle soorten amfibieën hebben klieren in de huid, waarmee zij slijm of gifstoffen produceren. De klieren die gifstoffen produceren worden paratoïden genoemd (docukit.nl, 2014b). Amfibieën kunnen ademen door de huid, door longen of een combinatie hiervan. Het voedsel van amfibieën bestaat voornamelijk uit vlees en insecten.

Ziekteverschijnselen zijn moeilijk waarneembaar en tonen zich pas na lange tijd door de langzame stofwisseling van amfibieën. Gezondheidsproblemen die veel voorkomen zijn: verwondingen, kalkgebrek of vitaminegebrek, parasieten. Daarnaast moeten amfibieën zo min mogelijk worden gehanteerd, want ze kunnen ziekten als salmonella op de mens overbrengen en de dunne huid van de dieren kan niet goed tegen stoffen als zout, wat zich bevindt op mensenhanden (docukit.nl, 2014b).

Geleedpotigen (*Arthropoda*)

Geleedpotigen zijn de meest voorkomende dieren ter wereld. Tot de geleedpotigen behoren de insecten, de spinachtigen, de kreeftachtigen, de duizendpotigen en de uitgestorven trilobieten. Geleedpotigen zijn ongewerveld, wat betekent dat zij geen inwendig skelet hebben, maar een uitwendig skelet (exoskelet) gemaakt van chitine. Het uitwendige skelet groeit niet mee, waardoor jonge dieren regelmatig moeten vervellen. Ook oudere dieren vervellen, maar doen dit minder vaak. Tijdens het vervellen zijn de geleedpotigen extra kwetsbaar. Met het vervellen worden afgebroken ledematen van geleedpotigen vervangen. Paring kan alleen plaatsvinden in de periode vlak na een vervelling. Geleedpotigen kunnen planten-, vlees- of insecteneters zijn.

Geleedpotigen die veelal als huisdier gehouden worden zijn spinnen, kreeften, garnalen, wandelende takken, sprinkhanen, kevers, vlinders en mieren. Gezondheidsproblemen die bij geleedpotigen kunnen voorkomen zijn: virussen, bacteriën, parasieten en schimmels. Ook zijn veel geleedpotigen erg gevoelig voor gifstoffen, die bijvoorbeeld in bodembedekking kan zitten.

Bijlage II: Overzicht diergroepen

Reptielen zijn verdeeld in de groepen:

- Slangen
 - Wurgslangen
 - Gifslangen
- Hagedissen
 - Leguaanachtigen
 - Agamen
 - Gekkoachtigen
 - Skinkachtigen
 - Hazelwormachtigen
 - Varaanachtigen
- Wormhagedissen
- Brughagedissen
- Krokodilachtigen
- Alligators & kaaimannen
 - Krokodillen
 - Gavialen
- Schildpadden
 - Moerasschildpadden
 - Landschildpadden
 - Waterschildpadden

Amfibieën zijn verdeeld in de groepen:

- Kikkers
- Padden
- Salamanders
- Wormsalamanders

Geleedpotigen zijn verdeeld in de groepen:

- Insecten
- Spinachtigen
- Schorpioenen
- Kreeftachtigen
- Duizendpoten
- Miljoenpoten

Bijlage III: Invullijst

Geachte heer /mevrouw,

Graag willen wij u vragen onderstaande vragenlijst in te vullen. Hiermee willen wij in beeld krijgen wat de omvang en samenstelling is van het aantal koudbloedige exoten dat vanuit de gemeente Rotterdam in opvangcentra terecht komt. Het gaat hierbij dus alleen om dieren afkomstig uit de **gemeente Rotterdam** en niet om uw totaal aantal opgevangen dieren. We zijn hierbij geïnteresseerd in de gegevens van de jaren 2011, 2012 en 2013. Over welk jaar de gegevens gevraagd worden staat per vraag gespecificeerd.

Daarnaast willen wij onderzoeken uit welk aanvoerkanaal deze dieren afkomstig zijn. Uit vooronderzoek is gebleken dat dit inbeslaggenomen dieren zijn, zwervend aangetroffen dieren, dieren waar afstand van is gedaan of dieren waarvan de eigenaar gedwongen opgenomen wordt. (bijvoorbeeld door ziekte, psychiatrische of juridische problemen) Wij willen u vragen dit formulier in te vullen, op te slaan en ons terug te e-mailen. Voor de uitkomst van het onderzoek is het belangrijk dat dit formulier zo volledig mogelijk wordt ingevuld. Hiervoor onze dank.

Elisa van Dam & Janine van der Laan

Start vragenlijst

1. Naam opvangcentrum

⋮

2. Voor welke dieren is uw opvangcentrum bedoeld? *(meerdere antwoorden mogelijk)*

- ☐ Reptielen
- ☐ Amfibieën
- ☐ Geleedpotigen
- ☐ Anders, namelijk

⋮

3. Wat is de organisatievorm van uw opvangcentrum?

- ☐ Particulier
- ☐ Stichting

- ☐ Vereniging
- ☐ Dierentuin
- ☐ Anders, namelijk

⋮

4. Wat is het doel van uw opvangcentrum? *(meerdere antwoorden mogelijk)*

- ☐ Permanent verblijf
- ☐ Herplaatsing
- ☐ Bemiddeling
- ☐ Anders, namelijk

⋮

5. Heeft u in **2011** koudbloedige exoten opgevangen afkomstig vanuit de gemeente Rotterdam?

☐ Nee, ga door naar vraag 6 ☐ Ja, vul onderstaand formulier zo volledig mogelijk in:

	Aantal opgevangen dieren	Soorten dieren
<u>Reptielen</u>		
Slangen		
• Wurgslangen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Gifslangen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Wormhagedissen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Hagedissen		
• Leuguaanachtigen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Agamen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Kameleons		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Gekkoachtigen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Skinkachtigen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Hazelwormachtigen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Varaanachtigen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Schildpadden		
• Moerasschildpadden		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Landschildpadden		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Waterschildpadden		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Krokodilachtigen		
• Alligators & kaaimannen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Krokodillen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Gavialen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Brughagedissen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
<u>Amfibieën</u>		
• Kikkers		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Padden		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Salamander		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Wormsalamander		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
<u>Geleedpotigen</u>	-	-
• Insecten		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Spinachtigen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Schorpioenen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Kreeftachtigen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Duizendpoten		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Miljoenpoten		Klik hier als u tekst wilt invoeren.

6. Heeft u in **2012** koudbloedige exoten opgevangen afkomstig vanuit de gemeente Rotterdam?

☐ Nee, ga door naar vraag 7

☐ Ja, vul onderstaand formulier zo volledig mogelijk in:

	Aantal opgevangen dieren	Soorten dieren
<u>Reptielen</u>		
Slangen		
• Wurgslangen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Gifslangen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Wormhagedissen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Hagedissen		
• Leuguaanachtigen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Agamen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Kameleons		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Gekkoachtigen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Skinkachtigen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Hazelwormachtigen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Varaanachtigen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Schildpadden		
• Moerasschildpadden		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Landschildpadden		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Waterschildpadden		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Krokodilachtigen		
• Alligators & kaaimannen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Krokodillen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Gavialen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Brughagedissen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
<u>Amfibieën</u>		
• Kikkers		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Padden		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Salamander		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Wormsalamander		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
<u>Geleedpotigen</u>	-	-
• Insecten		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Spinachtigen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Schorpioenen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Kreeftachtigen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Duizendpoten		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Miljoenpoten		Klik hier als u tekst wilt invoeren.

7. Heeft u in **2013** koudbloedige exoten opgevangen afkomstig vanuit de gemeente Rotterdam?

☐ Nee, ga door naar vraag 9

☐ Ja, vul onderstaand formulier zo volledig mogelijk in:

	Aantal opgevangen dieren	Soorten dieren
<u>Reptielen</u>		
Slangen		
• Wurgslangen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Gifslangen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Wormhagedissen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Hagedissen		
• Leuguaanachtigen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Agamen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Kameleons		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Gekkoachtigen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Skinkachtigen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Hazelwormachtigen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Varaanachtigen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Schildpadden		
• Moerasschildpadden		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Landschildpadden		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Waterschildpadden		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Krokodilachtigen		
• Alligators & kaaimannen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Krokodillen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Gavialen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
Brughagedissen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
<u>Amfibieën</u>		
• Kikkers		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Padden		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Salamander		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Wormsalamander		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
<u>Geleedpotigen</u>	-	-
• Insecten		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Spinachtigen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Schorpioenen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Kreeftachtigen		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Duizendpoten		Klik hier als u tekst wilt invoeren.
• Miljoenpoten		Klik hier als u tekst wilt invoeren.

8. Kunt u aangeven uit welk aanvoerkanaal de koudbloedige exoten afkomstig waren en hoe hierin de verdeling was in aantallen? *(Het gaat hierbij om koudbloedige exoten afkomstig uit de gemeente Rotterdam die in 2013 zijn opgevangen)*

	Afstandsdieren	Zwervend aangetroffen dieren	Inbeslaggenomen dieren	Dieren waarvan de eigenaar gedwongen is opgemomen	Overig/niet bekend
<u>Reptielen</u>					
Slangen					
• Wurgslangen					
• Gifslangen					
Wormhagedissen					
Hagedissen					
• Leuguaanachtigen					
• Agamen					
• Kameleons					
• Gekkoachtigen					
• Skinkachtigen					
• Hazelwormachtigen					
• Varaanachtigen					
Schildpadden					
• Moerasschildpadden					
• Landschildpadden					
• Waterschildpadden					
Krokodilachtigen					
• Alligators & kaaimannen					
• Krokodillen					
• Gavialen					
Brughagedissen					
<u>Amfibieën</u>					

• Kikkers					
• Padden					
• Salamander					
• Wormsalamander					
<u>Geleedpotigen</u>					
• Insecten					
• Spinachtigen					
• Schorpioenen					
• Kreeftachtigen					
• Duizendpoten					
• Miljoenpoten					

9. Wat is de capaciteit van uw opvangcentra en wat is het totaal aantal dieren dat u op dit moment opvangt? Hierbij gaat het **niet** alleen om dieren opgevangen vanuit de gemeente Rotterdam

	Totaal capaciteit	Totaal aantal opgevangen dieren dat nu in de opvang verblijft.
<u>Reptielen</u>		
Slangen		
Wormhagedissen		
Hagedissen		
Schildpadden		
Krokodilachtigen		
Brughagedissen		
<u>Amfibieën</u>		
• Kikkers		
• Padden		
• Salamander		
• Wormsalamander		
<u>Geleedpotigen</u>	-	
• Insecten		
• Spinachtigen		
• Schorpioenen		
• Kreeftachtigen		
• Duizendpoten		
• Miljoenpoten		

(Capaciteit = maximaal aantal mogelijke opvangplekken in uw centrum)

10. Werkt uw opvang met een registratie systeem?

- ☐ Ja
☐ Nee

11. Dit invulformulier is ingevuld aan de hand van

- ☐ Geregistreerde data
☐ Schattingen
☐ Anders, namelijk_____.

Bedankt voor het invullen van het formulier. Wij willen u vragen deze op te slaan en terug te sturen naar elisa.vandam@wur.nl. Voor eventuele opmerkingen, toevoegingen of vragen verwijzen wij u ook graag naar dit e-mail adres.

Alvast bedankt voor uw medewerking

Bijlage IV: overige besproken delen interviews

Tijdens de interviews met de respondenten zijn onderwerpen besproken die geen antwoord geven op de deel- of hoofdvragen. De onderwerpen waren onder andere oorzaken en oplossingen van het toenemende aantal koudbloedige exoten dat in de opvang terecht komt en welke kennisbronnen de respondent gebruiken.

Oorzaken

In de paragraaf 3.2 is te lezen dat de definitie van het exotenprobleem als volgt klinkt: het toenemende aantal koudbloedige exoten die in de opvangcentra terecht komt. Ook de ontbrekende kennis bij particulieren die een koudbloedig exoot aanschaffen maakt deel uit van de problematiek volgens de respondenten. Alle respondenten hebben een mening gegeven over de oorzaak van deze problematiek.

Genoemde oorzaken zijn:

- Gebrek aan kennis bij de exotenhouders
- Te gemakkelijke aanschaf, vooral via beurzen en buitenland
- Verkeerde/te weinig verkoopvoorlichting
- Het is te gemakkelijk om afstand te doen of te dumpen
- Exoten zijn trendgevoelig

Oplossingen

Alle respondenten hadden een idee over de oplossing van het exotenprobleem.

Genoemde oplossingen zijn:

- Erkenning voor particuliere opvangcentra
- Professionalisatie particuliere opvangcentra
- Eén grote centrale opvang
- Dierenregistratie
- Meer openheid in de reptielenwereld
- Experts praten met mensen met geld
- Betere verkoopvoorlichting, dieren- en kostenbijsluiters
- Meer voorlichting aan instanties zoals politie, NVWA en douane
- Particulieren moeten lid worden van verenigingen

Kennisbronnen

Tijdens de interviews kwam ook naar voren waar de respondenten hun kennis vandaan haalden. Vooral boeken, gedeelde kennis in verenigingen en eigen ervaring werden genoemd als voornaamste kennisbron. Opvallend is dat diergerelateerde opleidingen vaak niet van toepassing waren ook was opvallend dat internet over het algemeen als slechte informatie bron werd beschouwd. Dit is opvallend omdat alle respondenten dit benoemden.

Bijlage V: Opgevangen diersoorten

Diersoorten die zijn opgevangen in 2011, 2012 en 2013.

2011

Baardagaam, berberskink, boa, bruine Mexicaanse moccasinslang, gifkikkers (soort onbekend), halsbandleguaan, jacksonii kameleon, Jemen kameleon, keverlarven, koningsslang, koningspython, Lacerta's, maisslang, muurgekko, prodarcis, python, ratelslang, rattenslang, rode rattenslang, steppevaraan, vuurbuiksalamander.

2012

Baardagaam, bijtschildpad, Griekse vierteenschildpadden, groene leguaan, luipaardgekko, nijlvaraan, tokeh , snijderskink, steppevaraan, vogelspin, zwarte mamba.

2013

Axolotl, baardagaam, blauwtong skink, boa, boomboa, groene leguaan, kaaiman, keizerschorpioen, kolenbrander schildpad, koningspython, kraaghagedis, Noord-Amerikaanse salamander, Indonesische cobra, rattenslang, tijgerpython, zeekreeft.